

ABONAMENTUL:

Pe an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe an . . . 40.— franci

Telefon

Pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ROMÂNUL

Blăstămul bisericii gr. cat. maghiare.

De dr. Ștefan C. Pop, deputat în camera ungară.

Arad, 2 Noemvrie.

De când s'au dat primele semnale de alarmă, că biserică nouă se ridică, — nu cultului dumnezeesc, ci șovinismului neșafios — toți factorii neamului românesc și-au unit puterile pentru a localiza marele pericol ce amenința prin crearea acestei biserici întreg neamul românesc. Arhierii, preoți, popor și fruntași mireni și-au pus toate energiile în cumpănă, ca să poată lua solidari și cu sorțile izbânzii lupta de apărare contra celui mai neomenos atentat din câte s'au îndreptat contra bisericii unite. Au căzut zidurile conționale și un neam întreg a sărit întru apărarea bisericii și limbei strămoșești. La marea adunare dela Alba-Iulia unul dintre cei mai aleși reprezentanți ai bisericii române unite, preot crescut în Roma, a salutat cu deosebită dragoste prezența fruntașilor bisericii românești ortodoxe, cari în aceste zile de grele încercări sunt alăturați cu frații lor uniți. În conferința comitetului partidului național, ținută la Orăștie, se declară cu rară însuflețire în unanimitate cauza bisericii române unite de *cauza întreg neamului românesc*.

Țin a accentua și a mărturisi cu conștiință curată, că dela ivirea crizei în sânul bisericii noastre unite și până în zilele aceste, frații aparținători bisericii române ortodoxe au păstrat, cu mult tact, loialitate și înțelepciune o rezervă binevoitoare și numai atunci ne-au dat frățescul ajutor, când l'am reclamat.

Noi uniții am fost aceia, cari am solicitat ajutorul ortodocșilor și cei chemați, fără gânduri ascunse, din dragoste curată ne-au și întins mâna lor de frate. Le-am cerut ajutorul și-l vom cere și în viitor. Doară marii luceferi ai bisericii române unite nu de frații lor ortodocși și-au temut neamul și biserica, ci de: „scorniturile Iesuitilor, cari în tot chipul voiau să stăpânească peste clerul românesc.”

Organul partidului național, de când numai să svonea înființarea bisericii gr. cat. maghiare, s'a pus cu desăvârșită abnegațiune în serviciul cauzei noastre bisericesti și toate luptele au fost apreciate cu multă căldură și devotament.

Când ne credeam mai bine închegați ne trezesc din iluziile noastre două organe de publicitate din Blaj, foaia bisericască „Unirea” și revista religioasă „Cultura creștină”. Ca trăznetul din senin vin aceste tabucniri fulminante și pătimase. Să descarcă, aceste două organe bisericesti cu o furie nemaipomenită asupra organului creat de partidul nostru național, ridicând în con-

tra lui acuzații de proselitism și bătându-și joc de acest ziar, pe care-l numește „oficină autorizată” și-l amenință chiar cu boicot, pus la cale prin anumite circulare.

Am stat inlemnit în fața acestor expectorațiuni și când am fost îndemnat să-mi ridic și eu cuvântul, am sfătuit pe prietunii mei să le trecem cu vederea, poate se vor așeza de sine aceste valuri urâte și se vor convinge poate chiar și domnii dela numitele ziare, că vrând să apere biserica română unită, provoacă cele mai detestabile certuri. Durere acești domni nu mai încetează și în numărul 113 al „Unirii” amenință, că sunt deciziă continua aceasta luptă detestabilă.

Deși n'am osebite dibăcii de condei, cred că interesul mare național pretinde să-mi părăsesc rezerva. Ca să-mi pot păstra obiectivitatea, am cetit și recetit articolul „Venii Apostoli”, care a avut darul nefericit de a provoca pătimasele izbucniri din „Unirea” și „Cultura Creștină”. Din acest articolăș s'a făurit grozava acuzație de proselitism contra ziarului nostru, insinuându-i-se chiar și mistificarea.

Față de aceste porniri constat următoarele fapte:

Articolul *Venii Apostoli* este scris de un veritabil unit și trimis din Blaj. A ridicat fără nici o dovadă organului creat de partidul național acuzația că mistifică fapte ca să-și mascheze proselitismul, înseamnă lipsa totală de bun simț și bună credință. Organul nostru de publicitate este al neamului întreg, chemat și îndatorat a apăra marele interese ale unui neam, — nu poate fi tamesam acuzat de mistificări și acte de falșuri.

Articolul „Venii apostoli” nici în fond și nici în formă nu-l pot aproba; între împrejurările date însă îl înțeleg! Când îți vezi tu 70.000 frați de ai tăi pregătiți a fi aruncați pentru vecie în gura molohului șovin, de unde nu este scăpare și când știi că lanțurile peirii le-a făurit acela, în care de două veacuri ne-am pus toată nădejdea, — înțelegi pe deplin erupțiunile unui suflet nobil și zbu-ciumat.

Se putea combate acest articol cu argumente obiective și loiale, — a sări însă în capul autorului și în loc de argumente a-l îngrămădi cu insulte nu este nici lucru creștinesc, dar nici românesc.

Domnii dela „Unirea” și „Cultura Creștină” păcătuiesc și contra virtuții ce să numește modestie și-și aroagă prea multă importanță și autoritate în aprecierea împrejurărilor. Susțin cu multă emfază, că în sânul bisericii române unite nu sunt curențe de „defecționare” cum zic dlor, adecă de tre-

cere și se provoaca chiar la un venerabil bătrân, care e stimat de întreg neamul românesc. Cu aceasta domniile lor vor verosimil să zică, cumcă acei 70.000 români, cari sunt destinați peirii naționale, în cazul extrem mai bucuros vor primi desnaționalizarea, decât să treacă la biserica soră, care astăzi ocrotește 12 milioane de români.

Rau cunosc d-lor mentalitatea românului și inima lui. Informațiile ce au despre curențele ivite în sânul credincioșilor sunt false. Afirmă deci un neadevăr când zic că nu există curențe de trecere, dar totodată comit, prin lipsă de tact, cea mai condamnabilă trădare de cauză îmbărbătând prin răspândirea acestor fel de neadevăruri pe dușmanii noștri de moarte la perseverare în pornirile lor criminale de a rupe din sânul nostru 70.000 de frați. Lauda ziarului „Alkotmány” și a alia-tei sale „Pesti Hirlap” să vă fie memento de a serie a tout prix articole fără să judecați ce urmări triste pot avea pentru biserica unită acele articole.

Amenință dñii dela numitele gazete că vor pune la cale boicot prin anumite circulare, de altă parte să năpustesc și asupra „Gazetei”, care cu atâta cinste și energie și-a ridicat cuvântul față de atentatele cu cari amenință libertatea presei noastre domnii dela „Cultura Creștină”.

Spre lămurirea situațiunii îmi permit unele observări. Rog pe domnii dela „Unirea” și „Cultura Creștină” să nu identifice Blajul cu persoanele dlor. Blajul este comoara unui neam întreg, de unde au plecat luminători în toate părțile locuite de români, purtând cu glorie steagul culturii naționale, iar dvoastră sunteți poate distinși, dar în tot cazul prea fanatici teologi, cari proclamați război de estirpare chiar contra ziarului partidului național. Vă rog dar nu profanați numele acestei cetăți sfinte!

Astăzi, când arhierii noștri, prin jurământ dat, sunt prizonierii papei din Roma și ai guvernului; când tăcerea acestor prelați este cea mai grăitoare dovadă de situațiunea extrem de nefericită în care am ajuns; când cei chemați nu pot vorbi și nici cuvinte de mângâiere nu le pot trimite celor ajunși în pericol, — să află chiar în Blaj purtători de condei să proclame război organului de publicitate al partidului național, pe singurul motiv că acesta *respectează libertatea gândului și garantează dreptul criticei*. Ar trebui să dărîmați și aceasta cetate, ca să încete suspinele credincioșilor răpiți dela sânul mamei lor!

Domnii dela „Unirea” și „Cultura Creștină” vor să ne facă să nu tragem la răspun-

dere Roma pentru faptele sale. Pentru dlor cetatea aceasta este un noli me tangere. Dat este însă, că lovitura de moarte din Roma a venit și deși cu durere, cu dânsa trebuie să ne răfuim.

Roma a rupt pecețile, *cel mai natural lucru este dacă contrahentul înșelat începe a chibzui asupra modalităților, cum să scape din primejdia ce-l amenință prin aceea, că contractul care îi garantează legea, slujba bisericii, liturgia etc. s'a călcat.*

Să-și însemne bine dnii cari fără de nici un motiv s'au năpustit asupra „Românului” și „Gazetei Transilvaniei”, că *chestiunea contractului bilateral preocupă foarte mult obștea românească aparținătoare bisericii române unite și nu asigure pe nimenea, că n'ar exista curente de „defecționare” în sânul credincioșilor uniți. Deie bunul Dumnezeu să nu ajungem nici odată acolo, ca să fim siliți a proclama și noi: „aceste peceți n'au nici o tărie asupra noastră.”*

Liniste în politică. De ziua morților cea mai mare parte a deputaților a plecat din capitală. Camera s'a închis pe mai multe săptămâni, dar în schimb, Marți se vor deschide în Budapesta delegațiunile și opoziția unită a hotărât să continue aici demonstrațiunea în contra guvernului, a majorității și mai ales în contra tronului și a zămisitorului amândurora, a contelui Ștefan Tisza. Ce tactică de luptă vor alege deputații din opoziție de data asta, nu se știe încă. Președintele delegațiunilor, contele Augustin Zichy, declară că e pregătit pentru orice eventualitate, astfel că va ști asigura mersul normal al desbaterilor. Din parte-ne așteptăm în liniște desvoltarea evenimentelor, pentru că orice curs ar lua ele, situația noastră rămâne aceeași.

Conferența opoziției. Partidele din opoziție se vor întruni Luni la o conferență comună, unde-și vor preciza atitudinea față de sedințele delegațiunilor. Că vor protesta în contra lor, asta e sigur, dar că vor încerca să străbată la sedințe, aceea o vor preciza în consfătuirea de Luni.

Polonii și slavii față cu evenimentele din Balcani. Evenimentele ce se desfășură în Balcani și amenință să provoace un eventual răș-

boi între monarhia Austro-Ungară și Rusia, a produs o vie mișcare în sinul populațiunii polone din monarhie iar clubul parlamentar polon și-a precizat prin o rezoluție atitudinea ce a luat-o față cu actuala situație politică externă. Din rezoluția aceasta care a produs senzație în toate cercurile politice ale monarhiei și în care se arată persecuțiunile Polonilor în Germania și se face provocare la fermentația, ce se observă în populația polonă din Polonia rusească, reiese evident planurile Polonilor pentru reînființarea statului polon independent, în caz de rășboi între Austro-Ungaria și Rusia. Mișcarea Polonilor a aflat răsuneț și la slavii de sud și după cum aflăm din sursă bine informată reprezentanții slavilor de sud își vor ridica și ei cuvântul în noua sesiune a delegațiunilor ce se va ține în Budapesta, unde vor acuza cercurile competente pentru dispoziția ce domnește în sudul monarhiei chiar în situația actuală critică a politicii externe și care ar trebui să producă îngrijorări grele pentru monarhia Austro-Ungară.

Mediațiune sau rășboi?

— Dela corespondentul nostru special. —

Paris, 30 Octomvrie.

Primul-ministru francez d. Poincaré, care în ultima agitată epocă a politicii internaționale și-a câștigat merite deosebite în *menținerea* păcii generale, a luat inițiativa unei acțiuni de mediațiune care tinde a *restabili* pacea în Orient și a împedica, în același timp, întinderea rășboiului și în restul Europei.

Este un rol grav, un rol cu mare, foarte mare răspundere acela pe care-l joacă astăzi primul-ministru francez. Căci nu mai încapă nici o îndoială: dacă marile puteri nu vor isbuti să găsească o *platformă comună* care să servească la rezolvarea acutei crize orientale, nimic nu va putea împedica pe acești *rivali*, cari sunt marile puteri, de a-și asigura cu ajutorul *armelor* ceea ce nu pot să obțină prin mijloace pașnice! Să nu uităm nici un moment că *exemplul strălucit al Bulgarilor* a deșteptat *poftă și ambițiuni*, tendințe și *revendicațiuni* periculoase pentru pacea europeană. Diplomația europeană va trebui să

facă un adevărat capo d'operă ca să ia pace atâtea tendințe cari se ciocnesc cu dușmănie. Să sperăm că ea va fi de astă dată mai norocoasă decât acum o dată când era vorba să se împedice rășboiul din Balcani! Căci sau va reuși *mediațiunea*, sau va izbucni *rășboiul*. O a treia soluțiune nu există.

Turcia afectează încă a nu primi intervențiunea puterilor, dar în fața infirmităților cari se țin lanț va sfârși prin a adopta cu bucurie singura soluțiune care o mai poate salva de ruina totală. De manii Turciei vor *impărțirea* definitivă posesiunilor ei europene împreună cu Constantinopolul; visul bulgarilor este să-l încoroneze pe Ferdinand I *împărat al Orientului*, în străvechea biserică Aia-Sofia din Constantinopol...

De altfel întreaga presă europeană, la frunte cu organele cele mai serioase, oficiale sau semi oficiale, asigură că guvernele marilor puteri au *abandonat* ideea menținerii statului quo *teritorial* din Balcani și că prin urmare, o nouă împărțire a Turciei este inevitabilă.

Chestiunea care se pune și care este de o importanță capitală pentru viitoarea *conferință europeană* (care va fi fructul *mediațiunii*) și pentru reușita ideii păcii, este de a se ști: *cum* se va face această nouă împărțire a Turciei, *cât de departe* se va merge în această nouă dar așa de mult așteptată trunchiere a imperiului în descompunere.

Bine înțeles că dacă succesele rășboiului ale Lgei balcanice și în primul rășboi ale Bulgarilor vor continua, va rămâne foarte puțin din Turcia europeană. Bulgarii vor lua Macedonia, Sârbii vor anexa Serbia, Vehe, Albanezii se vor declara independenți, Grecii vor incorpora teritoriile din Nordul Larisei până aproape la Salonic, Muntenegrenii se vor întinde spre Scutari și Ipek. Ce va mai rămânea deci din imperiul turcesc european? Poate o fâșie subțire în Nordul Egeei, peninsula Chalkidica, Rodosto și o bucățică din Thracia... Dar cine știe dacă vor putea fi salvate și acestea.

Informațiuni literare.

1. M. Sadoveanu, *Bordeenii și alte povestiri*. Editura „Minerva”, București, 1912. — Prețul 2 lei.

2. N. Pora, *Intre viață și moarte*. Editura Socec, 1912. — Prețul 2 lei.

3. Em. Grigorovitz, *Amintiri* (Schițe). Editura proprie. — Prețul 2 lei.

1. În seara în care frumoasa copertă a *Bordeenilor* apără în vitrinele librăriilor din București am stat în librărie să văd cum „se cere” scrierea, pe care eu o cumpărasem și-o strecurasem în buzunar, legănându-mi gândul în veselia cetirii ce m'astepta. Puțin am stat în librărie și mulți am văzut intrând, să-i ceară. Așa de popular este autorul.

Dar bucuria din librărie mi s'a cam turburat acasă.

Bordeenii sunt o povestire „de pe când erau pustii întinderile dela Prut”; a povestit-o întâi județul Niță Lăpădatu și după el a scris-o M. Sadoveanu. Deci tot numai Sadoveanu.

Problema era fără îndoială ademenitoare: Cum într'un colț uitat de țară se adună o scursură de oameni răi, dar energici și câteva suflete bune, ca să cultive împreună o țarină grasă, din care ies bogății și cum stăpânul călăuzitor al energicei primitivității pleacă mai apoi din mijlocul ei și face loc înfloririi unui sat. Proble-

mele coloniștilor de pe celelalte continente au existat și la noi; și întru atât tema este *nouă* în literatura noastră.

Dacă felul de a o desvolta ar fi tot cel vechiu al lui M. S., ce n'ar fi putut ieși din „Bordeeni”? Dar nu-i chiar vechiu-i fel.

Compoziția lui M. Sadoveanu era strânsă împrejurul unui clar sâmbure epic, care lipsește de astădată. Și persoanele din *Bordeeni* lucrează, dar nimic nu-i adună decisiv de-o parte sau de alta. Ei vin și trec, spun o părere, dau un sfat, dar o grupare nu se face. Și astfel față în față rămân doar numai doi bărbați — de vorba „erou” trebuie să fug; și pe ei îi chiamă: Niță Lăpădatu și Sandu Faliboga sălbaticul vâtav, cu care toți trebuiau „să se poarte ca c'un pahar subțire de sticlă”. Lupta lor pe-o vreme când ploaia și glodul încărcaseră cu mult necaz sufletul lui Faliboga care căuta o descărcare este momentul culminant al scăpărilor celor două firi puternice. Bruscu Faliboga se împacă c'o vorbă, impune lui Niță împăcarea ce-l lăsase rece pe acesta și-i și rămâne credincios. Mai târziu Faliboga are și un prilej grav să-i scape lui Niță viața. Pe lângă ei apare boerul locului, o călugăriță fugită dela mănăstire, în curând și mireasa boerului, figuri fără mult relief sau fără nici unul și cari nu pot să ne cucerească interesul ce-l mai dăm doar Marghiolitei, țărăncuței, care iubeste pe Niță. Simpatice este și tatăl ei, moș Năstase, bunul moș care-l primește pe Niță și-l duce la curte, unde Niță rămâne.

Caracterele primitive sunt escelent văzute: câte-o indicație explică din când în când de unde s'au ivit și ce împrejurări le-au crescut așa cum sunt; dar, adunate aici la moșie, ele rămân sau cad în mersul simplu al vieții de muncă monotonă și lupta de instincte între două slugi constituie toată epica povestirii.

În schimb, descriția se întinde asupra mediului, cu simpatie și trăsături pregnante întrecând este țărănesc, decorativ și mult mai fugitiv într-un cât este boeresc. Și rămăseiu astfel cu impresia că multa observare pe care M. S. o practică pe unde calcă mai bucuros, printre țărăni, l-a făcut să-și cuprindă regiunile cu ochi purtați în lung și în lat și să renunțe de astă dată la potențarea *prin acțiune* a revelațiilor ce ni le aduce din viața poporului.

Din „Bordeeni” ne rămân în minte siluete clare, aruncate în sufletul nostru de câte un gest o vorbă, un fapt.

Dar ce să ne rămână din *O amintire*, o schiță din acea viață a copiilor care nu are nici o mândrită săltătoare pe deasupra obicinuitului? Sau chiar și din *Povestea cu privighetoarea*?

Crâșma lui Taica Pascali am cunoscut-o eu, iar *Despre balta icoanei* încă am auzit. *Taica Pascali* nu l-a descris nimeni mai bine pentru comparație alăturați-i de ex. schița de N. Pora (din *Din alte vremuri* p. 28); iar *balta parcă* este o ilacără ce tocmai se stinge și cele din urmă lăpăți de nisip ce s'aruncă pe loc așa se stinge vechiul București.

„Rupte să fie pecețile!”

— Justificată este schisma celor 70.000? — În fața noii primjdie — Cui sunt adevăratele sentimente ale noastre, ale mirenilor gr.-cat. —

De dr. Alexandru Morar

Elisabetopol, 1 Noemvrie.

Di v. mol. în „Gazeta Transilvaniei” motivează că schisma celor 70000 români încorporați din îndemnuri politice la episcopia de Hujdudorog e justificată și că aceasta ar fi părerea generală românească. La aceasta d-nul dr. Ioan Coltor, în nr-ul din 86 oct. a. c. al „Unrei”, sub titlul „Solia dela Blaj”, scrie un articol de fond în care nu numai că trage în îndemnul acestei păreri generale afirmată de v. mol. dar referindu-se la vorbirea unui venerabil bătrân protopop, ținută în adunarea protopopilor din primăvara, referindu-se apoi la memorabila adunare de protostare din Alba Lulia, la conferința celor 50 așși la Alba-Iulia, la înfrunș „a care ține atâta tot pământul românesc” și care ar fi declarat Exc. Sule Mitropolitului din Baj cu entuziasm, ea e mândru ca uit, — crede a fi documentat, că R. mâni gr.-cat., ori cel puțin majoritatea acestora nu se gândesc și nu simțesc în totul la v. mol.

Articolul dlui dr. Ioan Coltor e lipsit de orice argument convingător, pentru că din vorbirea unui protopop ținută în adunarea protopopilor nu pot deduce la părerea generală a tuturor Românilor gr.-cat., apoi declarația unui truntaș român făcută Exc. Sule Mitropolitului din Baj că e mândru ca uit — nu învadă în sine că acest fruntaș nu ar putea împărtăși păreri dlui v. mol. și în urmă, ce privește congresul gr.-cat. ținut în Alba-Lulia, știm cu toți cari am fost de față la acest congres, că unanim s'a srg.-t: „rupte să fie pecețile” dacă ni-se vor știrbi drepturile usigurate.

Să știe d-nul dr. Ioan Coltor, că acest congres a fost în primul rând **național** și numai în al doilea confesional, înt uit prin atacarea confesiunii gr.-cat. a văzut periclitare interesele naționale, iar comisiu de 50 aleasa de acest congres a fost numai mandatarul acestuia.

Scriitorul articolului de față, un român gr.-cat., e de părerea că d-nul dr. Ioan Coltor, dacă e sincer în articolul d-sale, nu știe, că simțemintele naționale ale credincioșilor gr.-cat. prevalează orice considerații confesionale, nu știe că Românii gr.-cat. pentru aceea au ținut cu toată căldura inimii la biserica lor — cărei i-au adus și-i aduc jertfe materiale și morale — pentru că aceea era îmbrăcată în aureola naționalității lor.

Orișice dar adus pentru aceasta biserica era considerat de credincioșii gr.-cat. de un dar adus pe altarul culturii naționale românești, de o temelie a aspirațiilor lor de neam românesc. Câte averi probuale, câte școli, câte fundațiuni culturale, toate pe temelul simțământului național al credincioșilor gr.-cat. s'au creat.

Când odată și va pierde rostul acest temei, — biserica gr.-cat., pentru neamul românesc, a pierdut totul, rămânându i numai nimbul trecutului. — Pentru ce ne-am îmbata cu apă rece, și pentru ce nu am spune-o sincer că între împrejurările de astăzi la toate popoarele și cuosebire la noi. Românii din Ungaria, confesiunea e tototată și arma conservării noastre de neam și că din punct de vedere al mântuirii sufletului poți conta ziua cu lumina pe acei români cari și-ar face ch știune de conștiință dacă s'nt gr.-cat. ori gr.-ortodoxi?

Acesta e adevărul, că n'ni i-a dat expresie și d-nul v. mol. și aici adevăr e bine că să se ști și la fururile mai multe bisericesti, pentru că s'nt în fața unui noi atac contra bisericii noastre gr.-cat., în t. a autonomiei bisericii romano-catolice, în car. voiesc a ne vârsa și prin asta a ne nimici individualitatea româna și a bisericii noastre. Fierbe sângele în noi când ne gândim că toate aspirațiile, l'gate de jertfa aduse pentru confesiunea noastră, ni-se zădărnicesc. Cum ați dormi în morminte voi români harnici din cele parohii anexate la episcopia de Hujdudorog, când ați ști că biserica voastră și averile ei, — toate făcute cu sudorile jeter voastre nu vor mai servi scopurilor pentru cari cu dragă inimă v ați jertfit? De știți voi, că fortărețele ce vi-le-ați creat în jurul bisericilor pentru întărirea individualității voastre naționale,

Punctele de vedere ale celor două grupări europene în această chestiune sunt foarte diferite. Blocul german, și mai Austro-Ungaria, are tot interesul ca să lăuze cât mai mult din acest nanfra care se numește împărțirea Turciei, și să întârzie cât mai mult posibil formarea puternicelor regate slave în sudul Danubiu. Dealtcum știm foarte bine că Germania a fost aceea care a prelungit în mod artificial existența Turciei europene, și să face din ea un tampon contra slavilor. Armata „modernă” a Turciei, care a venit să-i tîmân la acesteia înfrângerii ruse la Kirk-Kilisse, Lüle-Burgas, Ü-küh, etc., Serbia, este opera celebrului von Goltz, generalul german care se laudă că Turcii vor zdrobi pe creștinii (slavii) și pe grecii.

Pe de altă parte Rusia, marea protectoră a slavilor din Balcani, și Franța, care în slavism un instrument politic de mare valoare, vor să așigure Bulgarilor, Serbilor, Muntenegrenilor și Grecilor o victorie completă, vor să le dea recompensa pentru vitejia lor, a sângelui care s'a vărsat. S'gur că aceasta va fi punctul asvârțării și că toți se vor înțelege mai cu greu cu Ungaria și Rusia, Germania și Italia.

D. Poincaré, care în discursul său de la Nantès n'a ascuns că războiul european devine din ce în ce mai posibil, va reuși oare să găsească soluținea la măsura dreaptă între pretențiunile celor austro-ungare, va găsi el oare mijloc care singură conduce la pace? Dacă diplomația europeană nu va găsi această chestiune mediativă poate să se rezolve, este de prisos. Armele vor vorbi atunci! Noi Românii să așteptăm, să ne gata, să ne ținem pulberea uscată; căci nu știm încă ce se va întâmpla, de ce nu avem și noi și de ce să nu ne sprindem cu cel mai bun mijloc: cu armele, să facem fericiții Bulgari?

Cu Drum la Moș-Anania și Intr'o poiană M. de întoarce la cunoscuta-i putere de a revela cele întregi în câte-o schiță a cărei lume parcesc acum, înainte-ne din sânul naturii și nu din plâsmuirea unui poet. Ți se face de bunătațea pădurarului Anania, care par să providență a animalelor din pădurile lui săre-i destul de umorist să ducă pe pușcași săi pe unde nu sunt căprioare sau cerbi*).

Domnul N. Pora este un tânăr foarte simpatic. Il văd adeseori la cafenea, unde el caută „literatură” sau colegi de litere cu care să schimbe impresii. Il văd de mult. Și de când il văd nici gând nu mi-a trecut că stau de vorbă cu el; atât de romanizat este acest fratello, atât de bun și cu dreaptă judecată. Și de când îl văd mi-a s'optit acest „mister neinteresant”, căre-b ce-ar putea fi sudic în el, în felul lui? **Moarte și viață** este un volum ciudat. În ce sens este ciudat se poate ghici din câteva titluri: *Printre morminte, Vedenia, Cadastrul ambulănt, Dialogul vremilor*. Și aceasta nu e decât autorul ar vâna senzația, ci pentru că el este lui însuși intim și bine cunoscut. El trece — și în domeniul fiorosului nimic nu este mai ușor decât să treci — în fanta-

sticul rece, ipotetic, netrăit, care lasă nemulțămiri. Câtă ipoteză nu se vâra sau se poate vâra în descrierea unui vis de bolnav care se vede mort în „cenușul” coșciugului și se trezește din coșmar tipând după „aer”; câtă în nebunul care iubeste o halucinație sau își scrie gândurile în tăcere, în ascuns; câtă în psihologia sinucigașilor, pe care N. Pora îi iubeste, cași pe nebuni, cași pe visătorii bolnavi; câtă în spiritismul, căruia-i face loc într'o schiță; câtă în oficosul care seamănă moarte în toate părțile, care se simte vinovat și se închide între pereții casei sale, în singurătate de ocaș ca și cum o scuipătoare aseptică, ori un sanatoriu nu s'ar găsi și pentru el); câtă în judecătorul ce-și osândește pe fostul său prieten! Multimea aceasta de subiecte ca cele arătate caracterizează atât de clar fantazia lui N. P., încât orice vorbă mai mult ar fi de prisos.

Trebuie să adaug însă că a doua notă caracteristică a volumului este o laudă. O constituie tendința generală de a face psihologia momentelor alese și reușita reală a câtorva dintre ele. Puțină, o adiere, se va găsi în femeiușca din *In fum*; mai multă în *Dușmanul*, dar și aici oprindu-se încă la interpretarea unei banalități a vieții; în *Infinis* crește și ca motiv — călătorul pe mări — și ca mod de tratare care accentuează izvoarele iubirii pentru marea „duioasă și dărză”; crește în *Osul*, în care se face psihologia fricii; și ajunge mai sus în *Ciuburile*, care este cea mai armonică povestire, sau, mai exact, por-

tretul psihologic cel mai bine desfăcut din față și mișcările și gândurile singuraticului bătrân care a fost bine observat și este descris cu sobrietate de mijloace.

3. Din amintirile dlui Em. Grigoroșița voesc să copiez numai câteva probe de lirică, în ordinea în care le-am însemnat cetind:

Pulheria, care pe urma unor împrejurări vittege, **n'a tot vroit** odată cu capul să se mărito... (Pag. 4)

O friptură de găinușe... făcea, cum spunea el, mai mult încă **de cum** farfuria de linte, pentru care s'a dat van l'ut Esau... (P. 11).

Pozna cu sacaua dela comună **l-a chiar dogorit** însă bătrînului Ghedale obrazul... (P. 22).

Dacă-mi mai venia câte o suflare de ai color ce-și duceau zilele... (P. 34).

Cele ce se petreceau în jurul lui, imi robiau pe nesimțite gândirea de a ști și înțelege toate... (P. 52).

Tupilat fiind la dosul dulapului de spovedanie... (P. 58).

Să văză cine **cam** este prin biserică... (P. 60).

Cum ne spune papistașii... (P. 63).

Cum nu-i tace **cam** nici astăzi... (P. 68).

Avea de mică darul să zică vorbe deștepte peste firea minții ei... (P. 87).

De aici înainte n'am mai însemnat nimic, deoarece n'am mai cetit: Prea des mi-aduceam aminte că avem o limbă literară și că ea este o condiție sine-qua-non a ori cărei scrieri, necum a unor schițe cu pretenții literare.

Altfel câteva amănunte relative la viața din Bucovina nu sunt neinteresante.

G. Bogdan-Duică.

vor servi spre distrugerea acesteia — oare ați fi săpat înși-vă mormânt neamului vostru? Oare, dacă prin contopirea în autonomia bisericească rom.-cat. biserica noastră gr.-cat. își va pierde caracterul românesc și vor veni, peste tot ce avem noi mai scump legat de această confesiune, stăpâni străini de inimă și aspirațiile noastre de români, — oare mai gândise-vor inimi generoase înflăcbrate de iubirea de neam, ca să mai facă fundațiuni și alte așezăminte culturale bisericești, ca acelea să fie îndreptate odată iarăși împotriva ființei noastre?

Acestea sunt tot atâtea gânduri, cari ne frământă și cari își au baza în durerea ce avem pentru interesele generale ale poporului românesc și soluția cea mai naturală e să documentăm papei din Roma, șefului suprem al bisericii noastre gr.-cat. că legea noastră românească gr.-cat. e strict legată de individualitatea noastră națională și că îndatăce aceasta lege încetă a mai fi românească și e pusă în serviciul nimicirii individualității noastre, ne lăpădam de ea, pentru că legea noastră e totodată și lege românească și când și-a pierdut atributul din urmă, nu mai are nici farmecul, nici acea mistică putere divină, care să ne înalțe și să ne mângâie sufletele și care e puterea magică a legii românești.

Românii dela Hajdudorog din punct de vedere confesional — românesc, pentru noi nu au mai mare preț ca romano-catolicii, — pentru ce dar atâta temere de schizmă la confesiunea gr. or. română? Noi laicii trebuie să ne ridicăm ca un singur om față de expectațiile de felul celor ale d-lui dr. I. Coltor, pentru că aceste neținând cont de simțul național al credincioșilor gr. cat. s'guduie din temelii biserica gr. cat. românească, care toată gloria trecutului și toată perspectiva viitorului prin simțul național trebuie să le aibe. Trebuie să strigăm un veto acestor tendințe „prea confesionale” pentru că aceste sunt în cel mai mare contrast cu vederile laicilor gr. cat. cari formează biserica vie și temelii confesionalității.

Soarta decisivă a confesiunii gr. cat. românești — noi credincioșii trebuie să o dăm și pretindem, ca de simțemintele și vederile noastre să se țină cont, căci altcum lupta e pierdută. Cu discuții ca ale d-lui dr. I. Coltor, Păclășan etc., numai înstrăinăm credincioșii dela lupta sfântă ce trebuie să purtăm împotriva dușmanilor bisericii gr. cat. române și pentru marile interese românești legate de ea. Pe cei 70000 Români dela Hajdudorog lase-i d. dr. I. Coltor, Păclășan etc. în soarta schizmei, căci numai asta-i mai poate mântui pentru neamul românesc și legea românească, iar noi să ne vedem de timpuriu de pararea noului atac, care ne poate clăti din temelii biserica gr. cat. înmormântând-o în autonomia catolică:

Să ținem adunări populare în sinul credincioșilor noștri gr.-cat., de cu vreme și în toate părțile, să protestăm contra noii lovituri proiectate, să pretindem fixarea lămurită a autonomiei bisericii noastre gr.-cat. independente și cu caracter românesc, pentru toate timpurile și aceste proteste să le trimitem di-

rect Papei din Roma declarându-i, că noi numai ca români putem fi și gr.-cat. și dacă face politică din legea noastră, noi cu politică îi vom răspunde. Ce papei i-se iartă, pentru noi nu poate fi păcat.

Serbările centenare din Arad.

Corpul profesoral dele seminarul ort. român din Arad invită la aniversarea centenară a institutului ped. ort. român din Arad, ce se va serba la 3/16 Noemvrie 1912, cu următorul program:

1. Dimineața la orele 8 liturghie solemnă celebrată de Preasfinția Sa Domnul Episcop, Ioan I. Papp. Parastas pentru profesorii răposați.

2. La 11 ore a. m. „Comemorarea centenară” în Seminar: a) Discursul festiv rostit de P. C. Sa Domnul director, Roman R. Ciorogariu; b) Cuvântul Preasfinției Sale D-lui Episcop, Ioan I. Papp, ca patron al institutului; c) Salutul delegaților și prezentarea portretelor profesorilor din partea Reunionilor învățătoarești.

3. La ora 1 p. m., masă comună în sala hotelului dela „Crucea Albă”.

La orele 8 și jumătate seara concert împreunat cu dans în sala mare dela „Crucea Albă” aranjat de tinerimea seminarială sub conducerea profesorului Trifon Lugojan.

PROGRAM:

1. „Român verde”, mars pentru cor bărbătesc, cu acompaniament de pian de Mandiceschi.

2. „Reîntoarcerea” cor. bărbătesc de I. Murășan.

3. a) „Doină națională”; b) „Ciobanul”, de Gh. Dima, cântate de Emil Grădinariu, elev în c. III. teol.

4. „Apostolatul primilor profesori ai preparamandiei noastre”, disertație de Dr. Avram Sădean, profesor.

5. „Dorul înstrăinatului”, cor. bărb. de Flechtemacher.

6. „Pe malurile Prutului”, cor. bărbătesc cu acompaniament de pian de C. Porumbescu.

7. „Marșul cântăreților”, cor. bărb. de C. Porumbescu.

Acompaniamentul de pian e susținut de d-șoara Onora Luca, profesoară de pian.

În pauză se va juca: „Bătuta și Călușerul”.

Prețul de intrare: Loc I. 5 cor.; Loc II. 3 cor.; Loc III. 2 cor.; Loc de stat 1 cor.; Galea 4 coroane.

Venitul este destinat pentru eternizarea memoriei lui Dimitrie Tichindeal și Moise Nicoară prin întemeierea unei fundațiuni.

Oferțele marinimoase se vor cvita în publicitate și sunt a se adresa direcțiunii seminariale.

Un nou regat albano-aromân

— Cari trebuie să fie pretențiunile Românilor? —

— Articol din afară. —

România și întreaga națiune românească se află de prezent în niște momente istorice, dela cari depinde întreg viitorul. Generația de acum și îndeosebi conducătorii Regatului, vor fi răspunzători înaintea lui Dumnezeu, despre soarta generațiilor ce ne vor succede nouă.

România e interesată în primul rând în Balcani fiindcă acolo are frați pe mare români, al căror număr se urcă la un milion și cari până de curând au fost terorizați și uciși de bandele grecești și bulgărești dela Atena și Sofia.

Afară de aceia, albanezii după cum arătat însuși marele Hașdeu sunt frați și sâmburi de sânge, sunt daci, sau mai bine traci din care s'a plămădit cu amestecul manilor poporul românesc de astăzi.

Știm ce soartă îi va aștepta pe acești frați ai noștri, dacă ei ar ajunge sub stăpânirea statelor balcanice, Știm ce soartă îi va avea românii din Bulgaria și Serbia, unde milioane de milion de români sunt despoiați cele mai elementare și mai sfinte drepturi omenești. Nu au nici măcar o singură biserică românească. Nu le este iertat între ei să vorbească românește. Popolul românesc, le sârbizează și numele de familie guvernul sârbesc îi oprește de a se întoarce până și la lucru în România, nu doar că să se întoarcă cu sentimente naționale românești. Și când te gândești, că aceste state au declarat război pentru salvarea fraților deși stările din Turcia nici nu se pot mânia cu ale lor de acasă. Ori poate că leg liberare numai pentru sârbi și bulgari iar sclăvie și moarte pentru aromâni și albanezi?

De aceia Regatul Român dacă statul nu se mai poate susține — are dreptul să se neclintit, ca să pretindă înființarea unui regat albano-aromân dela litoralul mării mediterane până la golful dela Salonic. Înființarea acestui regat e o condiție esențială pentru asigurarea lui și a păcii din Balcani.

În congresul dela Berlin — după gloasoarele lupte dela Grivița și Plevna, i s'a acordat României Basarabia, în schimb i s'a acordat Dobrogea ciuntită ale cărei granițe trebuie să fie regulat pentru asigurarea acestei provincii — care a fost scump plătită, cu sânge românesc în războiul din 1878 și care de care România nu mai poate exista.

Al treilea, Regatul Român trebuie să se extindă în interiorul țării și în Dobrogea României din Bulgaria și Serbia, armenilor cu desnaționalizare căci pământul românesc și pentru fiii înstrăinați. În felul acesta acești frați nu vor mai contribui cu sânge lor la înflorirea altor rase, ci vor deveni izvor de energie pentru întărirea și mărirea României. Ei trebuie cu ori ce preț să se salveze.

Aceste pretențiuni legitime și sfinte, România trebuie să le ceară sus și tare gu-

The Maschine Gas Ltd.

Cea mai confortă și mai frumoasă luminație pentru vile, stabillmente, farmacii, hoteluri ospătării, etc. 1 oră de 1000 flacăre de lumină 8—10 fileri.

Agenturi principale în Ungaria și Austria:

BENE și WEIN

ingineri mecanici diplomați. Birou tel. BUDAPESTA, IV., Harisbazar 2. Plănuiesc și execută totfelul de lucruri și instalări de luminat. (B 3)

În mână, dacă nu voiește să-și sape mormântul. Încă nu e târziu!

Cu atât mai mult cu cât această nobilă latină, care a fost în trecut apărătoarea civilizației — a dat dovadă în timpul cel mai scurt de strălucite aptitudini pentru ordine, progres și civilizațiune și sacrificarea ei în fața unei crimă aduse umanității și civilizațiunii. Astăzi privirile întregului românism — și ale Europei sunt îndreptate spre România și gloriosul ei rege, care sperăm că va putea de a se coborî în mormânt, va ști să găsească în modul cel mai fericit destinele poporului românesc.

România și războiul

III.

Revanșa noastră.

Ce va face România în cazul când n'ar exista o înțelegere sinceră austro-rusă pentru localizarea conflictului balcanic?

Înainte de toate trebuie să ne întrebăm care este interesul României?

Interesul României este să-și alipească toate provinciile locuite de români și stăpânite de alte state. Dar cum lucrul acesta deocumdată nu este cu putință, ea trebuie să se mărginească să lucreze la alipirea măcar a uneia din aceste provincii. În politică trebuie să voiești aceea pe care crezi că este cu putință.

Și care ar fi provincia la care ea ar putea aspira pentru moment, fiind dată mai ales politica externă pe care o urmează de atâția ani?

Basarabia.

Până la răpirea Basarabiei politica externă a României era cu totul alta. Ea aspira la alipirea Transilvaniei cu ajutorul Rusiei și Austro-Ungariei se temea de acest lucru. Răpirea Basarabiei a împins pe România în brațele Austro-Ungariei, care s'a simțit fericită de această întâmplare.

— Văzuși ce pățiși? zise Austria României. Iată ce însemnează să mergi cu Rusia. Vino în brațele mele și te voi ajuta să-ți redobândești provincia pierdută.

Nu-i vorba, monarhia austro-ungară deține sub sceptrul ei provincii românești mult mai importante și ca întindere și ca populație și ca civilizație. Și abia de curând s'a celebrat centenarul răpirei Bucovinei. Din nefericire România are o astfel de situație, că ori încotro s'ar întoarce dă de state care dețin provincii românești și e nevoită a se alia cu unul din ele, căci singură n'ar putea face nimic, spre a recuceri una din aceste provincii.

Și dacă s'a aliat cu Austria, cauza este că răpirea Basarabei este cea mai proaspătă din state și națiunile, ca și particularii, ca și jucătorii de cărți, se gândesc totdeauna la pagu-la cea de pe urmă.

Afară de asta diplomația noastră a putut să creadă că e mai ușor a recuceri Basarabia decât altă provincie.

În fine mai e o cauză puternică.

Regele nostru, un Hohenzollern, n'a putut să înghiță cu inima ușoară pierderea Basarabiei. Din clipa aceea el trebuia să se fi gândit la recucerirea ei și să-și fi zis:

— Sub domnia mea a fost pierdută, sub domnia mea să fie recâștigată!

Iată cum se explică alipirea noastră pe lângă triplică, prietinia regelui nostru cu împăratul Francisc Iosif.

Dar pentru ca să putem recuceri Basarabia trebuie neapărat să se ivească un conflict cu armele între Austro-Ungaria și Rusia la care să participăm și noi, căci nimeni nu-și va mai face iluzia că Europa să ne mai dea Basarabia peșcheș, cum ni-a dat-o la 1856.

Va să zică noi trebuie să dorim un astfel de conflict, căci numai prin el putem spera să redobândim Basarabia. Și atunci la inacțiunea noastră față de conflictul balcanic se poate da următoarea explicațiune:

În vederea unui conflict austro-rus, noi avem tot interesul ca vecinii noștri dela sud să fie incurcați într'un război cu turcii. Cu chipul acesta toată armata noastră ar fi disponibilă față de un vrăjmaș dela nord-est, fără a ne preocupa de spatele armatei noastre, întocmai precum bulgarii nu se preocupă de spatele armatei lor.

Iată cum s'ar explica neutralitatea noastră față de Bulgaria fără condițiuni prealabile.

Dar fi-va un conflict austro-rus?

Sau există o înțelegere între aceste Puteri în baza căreia Austria să ocupe Sandjacul Novi-Bazar, Rusia să-și mai rotunjească fruntăriile în Asia-mică, iar noi să rămânem iar cu buzele umflate?

Viitorul ne va spune care din aceste ipoteze e cea adevărată.

Eu inclin spre credința că atât regele nostru cât și bărbaiții noștri de stat au luat toate măsurile pentru ca România să nu iasă păcălită din actualul conflict.

10 Octombrie.

Al. Clurcu.

Scrisoare din Iași.

După „colaborare”. — **Înlăturarea crizei monetare. — Cu prilejul deschiderii stagiunii.**

Iași, 18/31 Octombrie.

Pentruca o simplă „colaborare” să devie fapt, a fost nevoie de o interminabilă introducere — iar acum, se pare că, acestui singular fapt va trebui să-i urmeze un epilog tot atât de... restrâns. Să sperăm însă că dimensiunile epilogului vor fi cu mult mai reduse decât acele ale pomenitului prolog.

În adevăr — am mai spus — în urma realizării acestei formule ciudate, „colaborarea”, lumea răsufală cu mult mai ușor. Acum însă, cel căruia situația nu i se pare tot atât de puțin apăsătoare, e guvernul.

Lumea, cu judecata ei superficială, crede că e deajuns ca, în asemenea împrejurări grele, să aibă un guvern (vorba Suveranului:) „tare”.

Sistemul nostru parlamentar însă, — unic în toate continentele — impune unui guvern, pentru ca să se poată simți în adevăr „tare”, o întreagă serie de schimbări între acei cari diriguiesc treburile publice.

Niciodată membrii unui guvern nu au mai mult de lucru decât în cele câteva zile sau săptămâni, imediat după solemna lor investire. Și nici un guvern român n'a avut mai mult de lucru, în acest senz, decât cel actual. Și iată pentru ce. Membrii democrați ai guvernului nu-și pot mulțami pe deplin partizanii pentrucă se așteptau să capete cândva singuri puterea. Pe de altă parte, membrii conservatori ai guvernului sunt în critica situație — ne mai întâlnită în analele vieții noastre politice — de a lipsi numai jumătate dintre partizanii lor de demnitățile, mai mult sau mai puțin avantajoase, cu cari fuseseră favorizați.

În acest interesant proces stă „ciudățenia” formulei colaborării — și în lumina acestui proces trebuie să privim schimbările cari se fac acum de-alungul țării.

Zilnic se dau demisii și se fac noi numiri — în mod telegrafic. Șefii cluburilor, din fiecare oraș ale celor două binecuvântate partide, se adună, se consfătuiesc și în sfârșit dau sentințe, cărora partizanii sunt obligați să se supună, în numele disciplinei de partid.

Mai mult de lucru vor da alegerile. Nu însă așa de mult cum au dat acelea trecute — în cari, două partide „tari” (în sensul politic comun al cuvântului) coalizându-se, au încordat mult lupta împotriva partidului guvernamental. În alegerile acestea, locurile disponibile vor fi împărțite pe din două între cele două partide dela cârmă. Cât despre liberali, sau prin bună înțelegere, sau printr'o luptă electorală mai atenuată, vor căpăta și ei câteva locuri — atâtea câte se pot căpăta normal de opoziție în România. Despre atitudinea partidelor naționalist și socialist în viitoarele alegeri nu se știe nimic pozitiv — pentrucă până acum n'a transpirat nimic din cercurile conducătoare respective.

Prin urmare, numai când această avalanșă de schimbări în funcțiunile publice și agitatele alegeri parlamentare vor fi terminate — numai atunci epilogul „colaborării” va putea fi considerat și el ca terminat, iar guvernul de coaliție va răsufala și el mai ușor, ca toată lumea, având conștiința că a luat toate măsurile de cuviință pentruca țara să poată preîntâmpina fără nici o ezitare eventuale greutăți externe.

Cu toate că velle agitații, cari au avut loc în ultimul timp în lumea financiară, au fost necontentit dezmințite de cercurile politice superioare — iată că acum însuși guvernul le confirmă, prin măsura ce a luat-o de a pune la dispoziția marilor bănci din țară o sumă de 300 milioane de lei.

În acest chip, satisfăcându-se cererile repetate ale băncilor — credem că, de aci înainte, până când se vor restabili raporturi normale și în afacerile comerciale, băncile nu vor mai avea a se plânge de lipsă de numerar.

Acești bani, bineînțeles, vor fi înapoiați trep-

ELEVATOARE

Afară de cartel.

PENTRU ORICE TREBUIINTE ȘI EXPLOATARE.

Fabrică principală: Hamburg.

MERTENS JÁNOS

BUDAPEST VII. bulev. József 30-32.

Telefon. 142—49. Telefon. 142—49.

B 274—10

tat, pe măsură ce mai ales va începe exportul marilor depozite de grâne din porturi.

Pe de altă parte, pentru a se pune capăt odată acestei jene financiare, provocată mai ales de unii cămătari fără scrupule de pe la burse, noul ministru al industriei și comerțului, el însuși un apreciat economist, d. N. Xenopol, va avea zilele acestea o consfătuire cu membrii camerei de comerț din Capitală.

Astăseară teatrul național își deschide larg porțile pentru primul spectacol al stagiunii curente.

Intr'un oraș ca al nostru, mort sub atâtea raporturi, deschiderea stagiunii teatrale e fără îndoială un mare eveniment. Și e cu atât mai mare cu cât această stagiune are nobila distincțiune de a fi inaugurată prin „Scrisoarea pierdută” a neuitatului (și totuși uitatului la... Berlin) maestru Caragiale.

Piesa aceasta a fost jucată pentru prima oară tot de artiștii ieșeni. Scena, sau mai exact scândurile cari au fost mai întâi onorate cu jocul acestei piese au fost acelea ale teatrului din... Huși.

E mult — vre-o cinci ani, dacă nu mă înșel — de când ieșenii n'au mai avut parte de a aprecia marile calități scenice și dramatice ale pieselor lui Caragiale. După un răstimp atât de îndelungat vor avea acum prilej să le admire pe toate. Și ca un prinos personal, la care se va asocia de sigur întreg publicul, d. M. Sădoveanu, directorul teatrului, va rosti câteva cuvinte de aducere aminte asupra aceluia, pe care, frământările politice ne-au făcut să-l uităm la Berlin...

Șt. P.

Cronică din Paris.

A patra expozițiune de aeroplan. — **Chrisantemele.** — Formula militară franceză și formula militară germană în războiul din Balcani. — **Alegerea generalului Lyautey la Academie.**

Paris, 29 Octomvrie.

A patra expoziție de aeroplan are loc acum la Grand Palais. E o feerie! N'am cuvinte să-mi exprim admirația și gândurile pe cari mi le sugerează acest rezultat al geniului uman. Și poate că, într'adevăr, dintre toate descoperirile mari ale omenirii, nici una nu a fost mai prodigioasă, nici una mai surprinzătoare și nici una nu a progresat cu o iuteală așa de mare ca aviațiunea.

In imensa sală centrală a vastului palat, sute de aeroplan sunt expuse. Ele sunt de fabricațiune deosebită, deosebite ca formă, variate ca motor. Nume nemuritoare indică mașinile de sburat: Blériot, Fahrenan, Bréguet, Voisin, Nieuport și atâți alții!... Iar lumina care cade din tavanul nemăsurat de sticlă, face să scânteze ca niște diamante accesibile de metal ale uriaselor păsări omeneste.

Acum un an, acum doi ani, am avut deasemenea prilejul să văd expozițiuni de aeroplan. tot la Paris, firește, și tot la Grand Palais. Imi inchipuiam pe atunci, în admirația mea, că tot ce a fost realizabil s'a realizat, că știința a cheltuit toată bogăția ei în chestia de aeroplan. Cât de meschine îmi par acum expozițiunile din trecut! Câte progrese realizate, într'un răstimp de doi ani, de un an! Dacă lucrurile vor merge tot astfel — și vor merge — ce minuni îmi vor mai vedea ochii peste alți câțiva ani?

Scriu ziarele că la inaugurarea actualei expozițiuni, președintele Fallières nu și-a putut stăpâni o adâncă

emoțiune. Și îl pricep. Emoțiunea înaltului demnitar o resimt întocmai până și cei mai umili. Dovezile progresului, dovezi turburătoare, sunt colea, în fața noastră. Vedem lucruri noi în aviațiune, la cari nu ne-am fi gândit acum doi ani. Și admirăm în tăcere, pe Veniaminul noii și neprețuitei descoperiri: hidroaeroplanul care a dat niște rezultate atât de strălucite la concursul din San-Malo sub eminentul pilotaj al lui Beaumont, gloriosul învingător al circuitului european.

...Aripile de pânză, scheletele de metal, inimile de oțel ale aeroplanelor se înșiră în fața noastră ca într'o apoteoză. Motoarele lucesc. Și prin tavanul de sticlă al sălii privesc la cerul îndepărtat, îl privesc cu sentimentul orgolios pe care mi-l dă mândria de a fi om, adică din aceiași speță ca și ființele cari l-au cucerit...

— Dar Parisul nu neglijează frumosul pentru util, și nici războiul care arde în Balcani, nici sublîma arătare din sala centrală a lui Grand Palais, nu-l fac să uite că în același palat și în același timp, se poate vizita cea mai gingașă expoziție de chrisanteme din câte s'au văzut. Superbele flori își tremură ușor petalele seci la mersul vizitatorilor. Ele se înfățișează enorme sau mici, roșii, galbene, albastre, curate ca zăpada, strălucitoare ca diamantul, variate ca opalul. Și în orgoliul palidei lor frumseți, florile japoneze evoacă în mintea noastră peisagii exotice și pitorești.

Am întâlnit la expoziția de chrisanteme tot ce are Parisul mai celebru și mai bogat, ambasadori, artiști, oameni politici și financieri. Dar mai numeroase decât toți sunt femeile, femeile elegante și parfumate, cu zîmbetul de sfinx, cu pasul ritmic și grațios. Și superbele flori par a-și pleca tulpinele de partea lor, de partea acestor surori însuflețite ca ele gingașe și ca ele strălucind de culori.

— De ce să-și ascundă francezii simpatia lor pentru popoarele balcanice cari se războiesc cu Turcii și de ce să nu-și arate mulțămirea față de strălucitele învingeri creștinești de până acum? De ce să-și mascheze interesul pe care-l poartă organizațiilor militare și armamentelor bulgărești, sârbești și grecești, când, în lupta din Balcani ei asistă la triumful formulei franceze? Toată lumea știe că armatele creștinilor ofensivi este instruită după metoda franceză, că artileria lor e cumpărată în Franța și că Turcii reprezintă tocmai școala germană, fiindcă armata lor e instruită de nemți și dotată cu tunuri nemțești.

Nu numai Franța dar toate puterile militare ale Europei își dau seamă că asistă în momentele de față la un concurs hotărîtor al celor două formule mai mari ale omenirii. După dezastrile dela 1870, prestigiul armatei germane a crescut fenomenal, după cum s'a întunecat prestigiul armatei franceze. De atunci, Europa a acordat cu lesniciune creditul ei învingătorului — și cu tot fanatismul cu care s'a muncit în armata franceză în ultimul timp, cu toate rezultatele strălucite ale manevrelor ei, Europa încă ezita să-i recunoască superioritatea asupra Germanilor în chestiunea militară.

Or, acum, aceeași Europă e convinsă până în adânc de acest adevăr, în fața dezastrilor turcești din Balcani și mai ales în fața fulgerătoarelor rezultate ale artileriei armatelor coalizate. Presa întregii lumi e de acord în această privință — până și organele germane. Și în vreme ce Franța se bucură fără agresiune, Germania face reflecțiuni melancolice; și poate că lucrurile la cari asistă acum în Balcani îi va micșora mai târziu aroganța cam prea des repetată până acum.

— Generalul Lyautey, eminentul pacificator al Marocului, va fi ales zilele acestea la Academia franceză în fotoliul lui Henry Houssaye. Alegerea lui este asigurată de pe acum. Intr'un elan comun de patriotism și de recunoștință pentru admirabilele lui fapte, toți acei cari candidaseră pentru acest fotoliu și-au retras candidaturile în fața valorosului soldat. Unul din cei mai doritori de a-l avea pe generalul Lyautey ca coleg la Academie, este d. Raymond Poincaré, primul ministru francez.

Să nu se creadă însă că dacă generalul Lyautey va fi ales, aceasta va fi numai grație glorioasei lui cariere diplomatice și militare din Maroc. Învingătorul dela Marakesch este și un scriitor militar din cei mai emi-

nenți și un admirabil psiholog al maselor militare a debutat în literatură pe când era încă un obscur pitan perdut într'o garnizoană pierdută de provincie. Articolul său, publicat în „Revue des deux Mondes” trata despre spinoasa chestiune a disciplinei soldatului francez, pe care unii doreau să-l vadă supus lui iug de fier sub care se formează soldații germani. Căpitanul Lyautey a demonstrat cu această ocazie într'un studiu magistral că cea dintâi datorie a unui ofițer este de a se face nu temut ci iubit de soldații săi, că temperamentul soldatului francez e mai independent ca al soldatului german, și că în războiul moderne, unde regimente întregi mor decimate de gloanțe trimise din depărtări enorme de un înșelător invizibil, o disciplină excesivă nu ar putea evita pe printre soldații cari pentru întâia dată intră în foc, cazul acesta soldații au nevoie de o încredere neștearsă neclintită în ofițerii lor, și aceasta se poate câștiga numai câștigându-i simpatia.

In chestiile coloniale iarăși, generalul Lyautey e un fericit renovator. Metoda lui este aceea a penetrării mai degrabă lentă și a organizării progresive regiunilor cucerite. Diplomat subtil și om de acțiune fulgerător, viitorul membru al Academiei franceze e fără îndoială unul din cei mai eminenti militari ai zilele noastre.

C. R. B.

Prietenie rusească.

Presă rusă își schimbă tonul față de România.

De când au început să se îngrămădească tot mai mult norii amenințători asupra Balcanilor, diplomația rusească tot mai mult începe să atragă în partea sa prietenia României, până ce faptul acesta s'a tradus într'o bună zi, printr'gestul împăratului Nicolae al II de a numi pe M. Să Regele Carol I feldmareșal al armatelor rusești, iar poporul românesc „tovarăș de armă” din timpul glorioaselor lupte dela 1877.

Alături cu aceste bune dispoziții ale diplomației rusești față de Români, observăm schimbare și în tonul presei rusești, care mai înainte ne trata cu multă indiferență, ba puțină spume, chiar cu dispreț.

Iată într'adevăr, ce găsim în ultimele număre ale marelui ziar rusesc „Novoje Vremeni”.

„Publicul rusesc a citit cu mare satisfacție telegrama M. S. împăratului către Monarhia României și răspunsul regelui Carol.

„Vechile legături, întărite prin sfârșitul comun, prin idealuri comune, prin suferințe comune, prin aceeași vărsare de sânge, n'au pierit. Împăratul Rusiei, în amintirea rolului regelui Carol pe timpul războiului ruso-româno-turc la 1877, l-a acordat titlul de feldmareșal armatei rusești. Regele Carol și-a amintit de acele timpuri, când a comandat sub zidurile Plevnei nu numai oștile românești, dar și pe cele rusești. Frația armelor, pecetluită pe câmpul de luptă, e mai puternică decât frația de sânge. Lucrul acesta îl dovedește căldurosul răspuns al Monarhului român către împăratul Rusiei.

O rază luminoasă de soare pe timp nouros!”

Câtă deosebire între modul cum vorbesc presa rusă, nu pe vremuri, ci acum câteva zile! Zidurile rusești niciodată n'au recunoscut ajutorul ce l-a dat România la 1877 oștilor împăratului și în totdeauna vorbeau cu dispreț despre Români. Nu de mult, o foaie răspândită rusească, și dacă nu ne înșelăm chiar „Novoje Vremeni”, scria prin pana unui trimis special în Balcani, care trecuse și prin București, că România au pretenția de a se scooti ca foști aliați ai rușilor sub zidurile Plevnei.

O istorie scrisă în rusește, imediat după război, nu amintește nimic despre Români, ca formând armată aparte, ci numai despre câțiva soldați cari împetrișeau rândurile unităților ru-

(T6.02-10)

INSTANȚARE.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că atelierul meu de

Rugând binevoitorul sprijin al on. public din loc și provincie, sunt

Cu distinsă stimă:

croitorie engleză pentru domni
din strada József Föherczeg nr. 2. l-am strămutat în strada József Föherczeg nr. 1. etajul I.

Tóth Ferencz.

sești. De asemenea vorbind despre populația țării românești întrebuințează terminii cei mai puțin măgulitori.

În manualele de istorie, care se predă în școlile din Rusia, niciodată nu s'a pomenit de participarea românilor la războiul din 1877.

Astăzi lucrurile se schimbă. Dreptatea este recunoscută de însuși Impăratul tuturor Rușilor, iar presa, care până mai ieri a hulit pe Români, aduce cuvinte de laudă.

Și împăratul și poporul — din presa na-

ționalistă chiar — recunoaște că armata română nu numai a dat ajutor celei rusești, dar că și ea asta era comandată tot de Marele Căpitan, care a făcut să capituleze Plevna.

Presă rusă, care în totdeauna a socotit România ca o „țărișoară fără nicio importanță” și numește astăzi pe Români frați de arme, înfrățiți pe câmpul de luptă în urma aceluiași idealuri, aceluiași suferinți, aceluiași eforturi și a aceluiași vărsări de sânge.

Cată deosebire între ziua de ieri și cea de astăzi?

Br.

Disoluția Turciei.

Bulgarii au cucerit Dimotica. — Sârbii pe câmpul Mierlelor. — Fuga oștirilor turcești. — Bulgarii spre Ceatalgea. — Declarațiunile lui Sasonow despre importanța și atitudinea României. — Ziarul „La Roumanie” explică atitudinea regatului român.

Arad, 2 Noemvrie.

Gonite de stafia pustiirii oștirile turcești se risipesc în fugă nebună spre Salonic o parte, alta spre Ceatalgea, spre această singură oază de speranțe ce le-a mai rămas după uriașele înfringeri dela Lüle-Burgas, Ciorlu și Dimotica. Coloanele bulgărești înaintează de acum victorioase spre mult visatul Tarigrad și ori cât de crunte se anunță înclăstările din urmă cu cetele lui Alah, perspectiva desăvârșitei izbânzi n'o mai întunecă nici o posibilitate a unei reculegeri din partea oastei armatelor slăbite. Comunicația oastei izolate la Adrianopole cu capitala e tăiată deplin și singurele surse de informații din preajma Constantinopolului mai înfățișează o piedecă serioasă pentru avântul Bulgarilor. Știrile din Sofia ne vorbesc chiar în stilul ditirambic, că Bulgarii vor dicta de acum condițiile păcii din porțile Constantinopolului.

Cu aceasta vertiginoasă precipitare a senzațiilor se lămurește în toată măreția ei icona marilor prefaceri în Balcani, în fața cărora puterile continentale sunt nevoite de acum să-și schimbe toate calculele politice de până astăzi. Apare cu o probabilitate din ce în ce mai neîndoioasă, că puterile nu vor putea să le smulgă statelor aliate laurii și că o soluție fără esențiale schimbări de fruntarii politice nu se mai poate închipui.

Aceasta fiind situația, era de așteptat ca glasul de orientare al puterilor în primul loc interesate să nu întârzie. Cel dintâi dintre reprezentanții puterilor, care vine să privească în față evenimentele e ministrul de externe al Rusiei, Sasonow, și adăugim numai decât, că declarațiile ce a făcut într'un mare ziar rusesc nu sunt neliniștitoare, ci mai curînd ele par a risipi neîncrederea cu care o mare parte a opiniei publice europene se obișnuise a privi atitudinea marelui stat dela miază-noapte. Mai jos dăm în întregime aceste declarații și ne grăbim să spunem, că partea lor referitoare la atitudinea României — atât de hotărâtoare în clipele de față — este inspirată de-o obiectivă cumpănire a realității. În adevăr atitudinea României a înlesnit în cel mai mare grad succesele armelor bulgare și drept

recompensă ea e îndrituită să aștepte o loială considerare a intereselor ei teritoriale din partea regatului vecin. „Nu mă îndoiesc — a spus Sasonow — că Bulgaria va înțelege întreaga valoare a raporturilor ei de astăzi cu România și că nu va crea o situație, care să-i agraveze României păstrarea atitudinii ei loiale de astăzi. Popoarele din Balcani sunt necesitate în tot cazul să vadă în România un important factor politic. O părere contrară ar trada ușurință ce nici nu ne-am putea-o închipui”. Cunoscute fiind în linii generale legitimele aspirații ale României, declarațiile ministrului de externe rus sunt foarte concludente pentru Bulgaria.

Din declarațiile ministrului Sasonow mai transpiră apoi, că între puteri e un acord deplin și că lichidarea războiului se va face în bună armonie, chiar și în cazul singur probabil, că statul quo va fi răsturnat din temelie. În același spirit sunt ținute și lămuririle organului român oficial „La Roumanie” și același e spiritul și al ziarelor mari din Austria în fața schimbatei situații, așa că pentru azi imaginea războiului a început să se însenineze, lăsând să străbată speranțele de a preveni cataclizma unei conflagrații europene ce n'a încetat totuși să amenințe încă.

Istoria a dat cumpăna viitorului în mâinile regatului român și simțim că trăim clipele de cea mai mare răspundere pentru destinele Românilor de pretutindeni. Să ne fixăm bine în rolul nostru pentru soarta chestiunii orientului și să facem să se țină seamă de acest rol pretutindeni, smulgând tuturor ceea ce ni se cuvine, ori cari ar fi cadrele politice în cari vom trăi și de aci înainte.

Cei patru milioane de Români din Austro-Ungaria ne punem toate speranțele de existență națională în conducătorii regatului român.

Declarațiile lui Sasonow asupra situației.

Un colaborator al ziarului „Ruskoje Slovo” a avut o convorbire mai lungă cu ministrul de externe al Rusiei, care a făcut în cursul convorbirii următoarele importante declarațiuni:

— Înainte de izbucnirea războiului marile puteri au hotărât, în comun acord că nu vor permite atingerea statului-quo. Nici una însă nu a luat asupra sa obligațiunea că, în caz de nevoie, va interveni faptic spre a împiedeca statele balcanice să-și adaugă teritorii noi. Astfel că acum marile puteri ar trebui să se înțeleagă din nou asupra acestei chestiuni. Învingerile statelor aliate au creat însă o nouă situațiune, de care va trebui să se țină seamă. Aceste învingeri s'au imprimat adânc în conștiința opiniei publice europene, — asta o dovedește ținuta întregii prese rusești și străine și nici chiar presa austriacă nu face excepție. Dată fiind hotărârea tuturor marilor puteri de a interveni în deplin acord în conflictul din Balcani, o intervenire separată a unei mari puteri cu scopul de a apăra integritatea Turciei europene, ar fi un lucru foarte riscat și în practică, mai ales, n'ar avea nici o însemnătate. Și de altă parte, interese de natură serioasă vor sili marile puteri să nu se abată dela calea urmată în trecut. Fără îndoială, opinia publică a Europei și a Rusiei în special privește cu simpatie luptele și triumful armatelor aliate, — guvernele însă nu pot fi conduse în acțiunile lor de simpatie numai. Ele au anumite îndatoriri, de cari nu le este permis să uite. În rezolvirea chestiunilor actuale, politice și economice, marile puteri au să dea dovadă de cea mai mare seriozitate. Tot asemenea trebuie să le preocupe și marile probleme ale viitorului, fără considerare că aparțin la cutare ori cutare grupare politică. E absolut neîndoios că, numai o procedură comună și solidară a cabinetelor poate garanta menținerea păcii europene și numai în așa fel se pot aplana deosebirile de vederi dintre marile puteri. Nu se poate și, mai ales, nu e permis să se poată vorbi de o politică a triplei alianțe și alta a triplei antante O deosebire nu poate avea azi loc.

Sunt dator să relev politica pacifică a înțeleptului rege român. Caracterul european al politicii românești pare a fi un factor important, pe care trebuie să-l aprecieze atât marile puteri, cât și statele învecinate cu România. Sunt convins, că prin politica sa România numai câștiga poate și păstrîndu-o și în viitor, e nădejde că legăturile tradiționale se vor întări din nou; reminiscențe glorioase se vor deștepta, reminiscențe pe cari mici și trecătoare deosebiri de vederi nu le vor mai putea întuneca. Nu mă îndoiesc, că Bulgaria va ști prețui întreaga valoare a raportului ei de astăzi cu România și se va ști feri să-l creieze o situațiune care ar produce greutatea României în buna ei intențiune, de a-și păstra atitudinea loială. Popoarele balcanice să-și dea seamă că în România au să privească un însemnat factor politic. — ori ce altă părere n'ar fi din partea lor decât o regretabilă ușurință, pe care nici nu o putem presupune.

Presupunerea că Austro-Ungaria stă gata în tot momentul să ocupe sandjacul, se pare cu totul neîntemeiată. Regret că suspiciunile acestea nefondate au fost puse în cir-

MANDAT.

Aceluia care cu prilejul cumpărării nou-tărilor de toamnă și iarnă prezintă acest cupon, i-se va acorda 5% rabat din prețurile noastre solide fixate.

Dantele, cordele, catifele, decoruri pentru haine, mă-tăsuri, ciorapi, mănuși și orice accesorii de croitorie

se capătă la

Cl. 132-100

Filiala din Arad a magazinului de dantele din Budapesta Bulev. Andrassy nr. 20

— palatul Fischer Ella

culație tocmai de presa rusă. Intervenția marilor puteri, cum am mai spus, numai în urma unei înțelegeri comune e posibilă și răfuiala din urmă abia cred să se poată face fără o asemenea intervenție. Oricare ar fi sfârșitul războiului, e sigur că un rezultat bun totuși va avea, care în cazul cel mai rău vor fi reformele ce imperiul otoman va fi silit să le dea supușilor săi. Asupra garanțiilor privitoare la aceste reforme, cabinetele marilor puteri au ajuns la înțelegere deplină. De reîntoarcerea la vechile stări nici vorbă nu poate fi.

Declarațiile de mai sus ale lui Sassonow au aflat un viu ecou în Europa întreagă. Ziarele se ocupă de ele pe coloane întregi, relevând însemnătatea și deosebita lor semnificație. Toate sunt de acord în constatarea că intențiunile pacifice ale lui Sassonow au rămas aceleași și că, deși, ca reprezentant al Rusiei și el însuși slav, urmărește cu cea mai mare simpatie mișcările de libertate ale popoarelor slave din Balcani, se ferește totuși să le pună în vedere recompense prea exagerate pentru sângele vărsat și vorbește de-o-camdată numai de reformele ce vor trebui să ia ființă în imperiul otoman după terminarea războiului.

România și războiul.

„La Roumanie”, organ oficios, publică un foarte important articol asupra atitudinii României în războiul balcanic, din care extragem următoarele concluziuni:

E natural că în fața problemelor cari se pun acum, presa europeană să se întrebe care va fi atitudinea României.

Dacă ea ar fi urmărit cu mai mult zel manifestările politice românești și-ar fi dat seama că aceste manifestări s'au redus la trei idei hotărâtoare.

Întâia idee este dragostea noastră de pace, pe care România nu vrea să o vadă cufundată cu slăbiciunea.

Cuvintele regelui cuceritor al Plevnei asupra încrederii ce ne inspiră vitejia armatei noastre nu sunt o bravadă inutilă, nepotrivită cu înalta înțelepciune a caracterului său, nici o alarmă de război, cum se pare că au înțeles unele ziare apusene; ci este o afirmare lămurită, limpede, categorică, cum șade bine celor tari conștiinți de forța lor; iar dragostea de pace nu este la noi o necesitate, ci ceva ales de noi.

A doua idee este aceea că deși nu suntem un stat balcanic în înțelesul geografic și istoric al cuvântului, avem însă o clientelă printre popoarele din Balcani. Avem pe Români din Macedonia, cari de mulți ani și-au întors privirile spre noi cu un simț al confrăției care este de laudat cu atât mai mult cu cât depărtarea geografică excludea ori ce idee de irendentism.

Scarta lor în nouile stări de drept ce se vor putea înăptui în urma acestui războiu, o interesează pe România.

A treia idee este că, deoarece ori ce schimbare în configurația statelor creștine din peninsula balcanică nu se poate face decât cu cuvântul Europei, pretindem ca și noi vecinii să avem de spus cuvântul nostru.

Pentru România nu este vorbă să se lăcomască la ceva, ci e vorba numai de conștiința siguranței și intereselor sale primordiale.

Atitudinea pe care a urmat-o România, fără ezitare și fără gând ascuns, dela începutul con-

fliktului balcanic, constituie cel mai mare concurs pentru cele patru regate creștine.

Desigur, această atitudine a fost dictată nu de vre-o tocmeală, ci de grijă pentru interesele și datoriile noastre față de omenire.

Dar dacă n'ar fi fost ea, evenimentele acestui războiu n'ar fi putut lua întorsătura pe care au luat-o.

O armată de 300.000 de oameni — nu vorbim decât de armata de campanie — dispunând de toate în mod superior, comandată de un rege care și-a dovedit priceperea militară, susținută de un popor omogen de peste 7 milioane de locuitori, sprijinită de o bogăție care a îngăduit tezaurului să încaseze anul trecut peste 600 de milioane, este una din acele forțe care hotărăște cursul lucrurilor.

Prin urmare, e vădit pentru orice om de bună credință că dacă România ar fi avut o altă atitudine, totul s'ar fi petrecut altfel.

Ceeace trebuie să înțeleagă presa europeană este că România n'a mers orbește, ci că a avut o linie de conduită.

Această linie de conduită a fost grija de interesele românești.

Nu e nici un motiv ca această linie de conduită să suferă cea mai mică schimbare.

Berlin. — Ziarul „Lokal Anzeiger” află din Roma că discursul regelui Carol la alcătuirea noului minister român, a provocat o vie impresie în cercurile politice și diplomatice de acolo. Discursul regelui Carol este privit ca o serioasă amenințare. Dacă această amenințare se va realiza conflictul general european se va deslănțui. În cercuri autorizate se crede că amestecul României în conflictul din Balcani va atrage imediat o intervenție a marilor Puteri.

Viena. — În unele cercuri se susține că România e încurcată față cu situația din Balcani. O persoană din anturajul ministrului de interne ar fi declarat, că guvernul român s'a adresat la Viena pentru sprijin, reamintind tratatele secrete austro-române și tradiționala prietenie dintre cele două țări. Se crede că știrea aceasta e lipsită de ori ce seriozitate cu toate informațiile precise ale numitei persoane. Fapt e că România va interveni în războiul balcanic, în ce senz însă, nu se știe până acum.

Cerurile politice cred, că România va trebui să se supună împrejurărilor și să privească impasibilă la măririle teritoriale ale statelor balcanice întocmai cum privește Austria cucerirea Sandjaciului de către Sârbi. Ea va trebui să intre în confederația balcanică, luându-și astfel partea ce i se cuvine ca mare putere în Balcani, dar fără să fi avut vre-un rol efectiv în conflictul războinic.

Odessa. — Știri particulare spun, că numeroși rezerviști bulgari au fost aduși ca să întărească detașamentele cari sunt înșirate de-a lungul frontierei românești, ceea ce se consideră ca o dovadă că guvernul din Sofia nu are încredere în atitudinea României.

În privința apropriei vizite a unui mare duce rus în România pentru a înmâna regelui Carol bastonul de mareșal al armatei rusești, se comunică din aceeași sursă că unul din scopurile reale ale vizitei ar fi și acela de a încerca o separare a României de Turcia și de a convinge pe regele Carol despre avantajile ce ar avea dintr'o alianță cu cele patru regate cari formează liga balcanică.

Petersburg. — Guvernul român a comunicat guvernului rusesc, că a trimis trupe în Dobruja la frontiera bulgară.

Retragerea armatei turcești.

Constantinopol. — Cartierul general turc a fost mutat la Ciataldja.

Infrângerea dela Ciorlu.

Viena. — Victoria Bulgarilor repurtată asupra Turcilor pe șesul Ergene e de o importanță decisivă. Această victorie seamănă cu victoria dela Liaojang din războiul ruso-japonez. Armata turcească era compusă din trupele dela Kirk-kilisse și Rodosto, sprijinite de câtră trupele dela Ciataldja, aproape 200.000 oameni, sub conducerea ministrului de război Nazim pașa, generalisimul armatei turcești. Linia de luptă era de 40 klm. și se extindea dela sudvest spre nordost, dela Lüle-Burgas până la Sora. Bulgarii cu 150.000 oameni, dela Baba-Eski până la Viza. S'a început o luptă crincenă în care Bulgarii i-au respins pe Turci dela riul Ergene spre sudost la Ciorlu. Turcii au suferit aici o nouă infrângere și au fost siliți să se retragă în grabă spre Ciataldja. Bulgarii au cucerit un tren militar cu opt vagoane de alimente și munițiuni și au făcut numeroși soldați și ofițeri prizonieri. Ziarul „Mir” spune, că Turcii au avut pierderi colosale. Bulgarii au câștigat o luptă de o importanță istorică.

Spre Constantinopol!

Frankfurt. — În Sofia se crede, că după o oarecare sfortare victorioși vor avea drumul liber spre Constantinopol. La Lüle-Burgas Bulgarii au cucerit prăzi însemnate, între cari și 100 de tunuri. Se svonește, că Turcii au evacuat Rodosto situat pe malul mării Marmora.

Starea de asediu la Constantinopol.

Constantinopol. — Comandantul pieței Constantinopolului a publicat o ordonanță anexă după care starea de asediu e întărită: e strict interzis populației să iasă după orele 10 seara; toate stabilimentele de plăcere trebuie închise; mijloacele de comunicație nu vor mai circula; totuși farmaciile vor rămâne deschise și trăsuriile transportând răniții vor putea circula.

Lupte în jurul Adrianopolului.

Mustafa Pașa. — Bulgarii bombardează Adrianopolul fără întrerupere. Ori ce legătură cu Constantinopolul este întreruptă.

Sofia. — După ce au ocupat Dimotica Bulgarii au tăiat Turcilor comunicația dintre Adrianopol—Constantinopol.

Înaintarea armatei sârbești.

Belgrad. — Trupele sârbești cari înainta dela Köprülü spre Prilep au ocupat Teovo, o importantă pozițiune turcească.

Sofia. — Armata turcească dela Struma neputând să țină piept trupelor bulgare cari veneau dela Küstendil se retrage spre Salonic și se svonește că ar fi sosit la Demir-Hisar. În Sofia se crede, că rămășițele armatelor dela Vardar și Struma voiesc să deie piept la Salonic cu armata grecească, pentru ca să împiedice înaintarea acesteia.

Sarajevo. — Sârbii își concentrează forțele pe Câmpia mierlei. Forțe numeroase au fost împinse spre Köprülü și pe șesul Cetovo până la Calcandelen. O parte a forțelor sârbești înaintază prin șesul Vardar spre Salonic, iar cealaltă parte înaintază spre Monastir.

Zvon despre căderea orașului Salonic.

Constantinopol. — Aici s'a răspândit zvonul despre căderea orașului Salonic.

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váczi-utca 95. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare amvoane presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se rînovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

ROMANUL ZIARULUI „ROMÂNUL”

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN) 1849

Trad. de Senior

— Urmare —

— Iată, iată ce gândeam eu: dacă Excelența Voastră mi-ar vinde toate sufletele de pe pământul său, sufletele moarte dela ultimul recensământ; dacă mi-le-ar vinde ca încă vii, că ele stărnesc încă în rolurile censului, nu-i așa? Am încheia act de vânzare în toată regula, căci nu ar face nici bine, nici rău nimănui de sigur, iar eu îmi voi fi măntuit moștenirea. Mi-e de ajuns să prezint actul de cumpărare cămărașului.

Generalul, cărui premisele lui Cicikof îi deschiseră la început niște ochi foarte mari și întru căva nerăbdător, ascultă încheierea acestor într-o dispoziție cu totul alta. El se puse pe gânduri, cum n'a mai răs vre-odată un om; era ca și cum trupul lui ar fi s stănut mănunchiul unui mare foc de artificii și o baterie de tunuri, și toate ar fi plecat deodată; el căzu dintr-o buclă în fotoliul, care era la spatele lui, ridicându-și picioarele în așa chip, că carul acesta transformat în cotigă se rostogoli la doi stânceni de acolo, lângă perețele cabinetului. Capul generalului dat pe spate, părea a nu mai putea reveni pe umeri, și cineva se putea teme, după isbuenire atât de omerică, să nu fi avut loc vre-o înabușire și ceea ce urmează. Intreaga casă fu cuprinsă de groază; valetul apără din nou și stătea imobit în mijlocul cabinetului; d-șoara Iuliana alergă perdută.

„Tată, ce-i cu d-ta?” zice ea cu groază privind-l fix și frecându-i mâinile.

Dar generalul vreme de două minute, cu gâmbul gătat și cu privirea puțin cam rălăcită, nu-i putu răspunde decât zimbând; apoi răsărându-se în sfârșit pe scaun și respirând mai ușor el zise:

„Nu-i nimic, draga mea, nimic, nimic, îți spun; întoarce-te în odaia ta; mergem numai dește în sala de mâncare. Am avut o mare poftă de răs, iată torul; nu te neliniști, du-te. Ah! ah! ah! ah! ah!”

D-șoara Iuliana se retrase, cu arătătorul mâinii stângi pe buze și cu privirea rătăcind de la Cicikof la general. În mai multe rânduri cu greu și putea el reținea peptul găfăind, în timpul peregrinației pe care o făcuse ei prin anticameră și un șir de patru încăperi, cari duceau la o odaie de colț, și de douăzeci de ori răsul făcând la dansul explozie și se ridică din nou în scamețuri amenințătoare.

Cicikof era încercat de îndoieli.

„Unchiul tău, asadară, va fi păcălit strașnic! Ha! ha! ha! ha! ha! ha! îi dai niște morți... drept vii... ha! ha! ha! Nici el de altfel nu mai e printre cei vii... ha! ha! ha! ha!”

— Drace! gândia în sine Cicikof, nu m'aș fi crezut nici odată ca generalul să aibă niște nervi atât de susceptibili.

— Ha! ha! ha! ha! urmă generalul, ce măgar e și unchiul ăsta al tău! Iată un măgar în toată puterea cuvântului!.. Să zică, vorbind de nepotul său, de un nenorocit, care trage pe cracul de coadă, cu să trăească: „Să-mi tacă mai întâi din nimic trei sute de suflete proprietate proprie, și numai decât eu îi dau cele trei sute ale mele să le adauge la ale sale.” Dacă asta nu-i măgar, cine mai e măgar?

— Măgar e el, generale.

— Ah! în adevăr măgar... Dar, după asta te dăpui tu, de a plăti pe nebunii de bătrân cu o așa de bună colecție de suflete moarte!.. ha! ha! ha! ha! Aș da orice pe lume, te asigur, numai să te pot vedea, când îi vei înfațișa acelu superbei tale cumpărături.

— O idee a lui, ce! așa e el... vârsta înaintată, vedeți d-voastră, Excelență... El are optzeci de ani în cap.

— Optzeci? Foarte gârbovit, ai zis!.. Ei bine? atunci se va stânge...

— Și cu toate acestea se mișcă încă; e destul de solid, Excelență.

— Adevărat, da, înțeleg acum: trebuie să fie încă destul de viu chiar; o guvernantă... ha! he!

— O vicioșie de muribund, la urma urmei, Excelență.

— La orice caz, un faimos imbecil, căci vei conveni, eu-i un dobitoc un hiul tău.

— Dobitoc, generale, foarte dobitoc.

— Iese el? Frecventează el vre-o casă? Se ține încă pe picioare?

— Zău, Excelență, ea să zică că nu se ține, se ține; iar că să zică că se ține, nu, nu se ține...

— Ei bine, ăsta-i un imbecil; și-ți spun, că-i foarte... Să vedem, mai are diotii?

— Doi în sumă totală, Excelență.

— Un măgar, bine am zis; așa, frățioare, să nu te superi, înțelegi-mă? e unchiul tău, e-i drept! Și-i în toată vremea un măgar; să fi sigur de ceea ce-ți spun.

— E un măgar, Excelență; asta încă costă să o spun, căci ei îmi este cea mai de aproape rudă; dar nu pot să fac ca Excelența voastră să nu vadă într'îl sul decât un măgar, și nu pot în conștiință, generale, să neg că excelența voastră n'a nimeni bine.

Să-i fi costat pe Cicikof de a-și examina unchiul la băjocura onorabilului general, e cu atât mai puțină aparțină ei cât, în intima noastră convingere, unchiul acesta era o curată imbecilă, ba credem, că în viața lui el nici n'a avut vre un unchiu. Avea o imaginație foarte vie, iată ce nu se poate contesta.

— Așadară Excelența Voastră va avea bunătatea să-mi cedeze...

— Tu vrei, ca să-ți cedez sufletele mele moarte? Bun! Și iată, pentru o așa de ingenioasă invențiune, sunt gata să le dăruiesc cu pământul, cu locul pe care îl locuiesc; pun la dispoziția ta cimitirul întreg! Ha! ha! ha! ha! nebunii de bătrân, bătrânul, bătrânul! Când n'ă gândesc la el! ha! ha! ha! ha! ha!

Și răsul d-lui Betrișef isbueni din nou cu o putere fără păreche, care îl făcu să răsune în toate părțile casei, dar de data aceasta fără aparința celui mai mic accident.

(Va urma).

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătaoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari — urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări ingrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curată, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilice boalele de țevă, băsică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit ficărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminica până la 12 ore a. m. Tratament și cu Ivar Ehrlich 666.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, deja 1 Noembrie IV., Muzeum-körut 13.

Radó Gyula

magazin de pardesiuri pentru dame

ARAD

Au sosit noutăți de

toamnă și de iarnă,

- asortiment bogat:
- Raglone engleze,
- Pardesiuri moderne pentru dame,
- Paltonașe de plisă,
- Pardesiuri Brocca,
- Paltoane pentru teatru,
- Blane engleze,
- Pardesiuri de lână,
- Costumul engleze,
- Paltoane pentru fete,
- Pardesiuri pentru copii,
- Talii moderne,
- Halaturi, jupoane, mod.

Haine și talii de doliu.

Prețuri fixe. Telefon 238.

(Ra 531-10)

Atragem atențiunea onor. domni proprietari de vii, ca să nu se ia nimeni după reclamele sgomotoase înainte de a-și cere Catalogul

PEPINIERELOR

de vițe americane altoite și nealtoite

Vásárhelyi & Hajdu BIHARDIÓSZEG,

care conține toate instrucțiunile relativ la plantare, cultură, precum și combaterea diferitelor epidemii ale viței.

Material disponibil
4 milioane,

mai ieftin ca la toate pepinierele din țară și străinătate cu toate că ținem foarte mult la

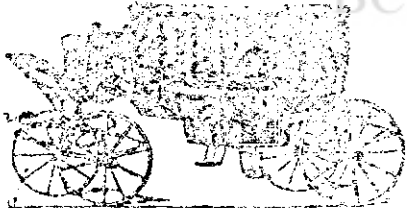
execuția fină a varietății și calității garantate sub toate raporturile. Servește cu cele mai renumite vițe de DELAWARE, producătoare de cel mai fin și bine plătit vin recunoscut în lumea comercială. Cereți cataloage și unde nu faceți comandă, căci se trimit ori și cui gratis și franco.

Cererile fiind mari, rugăm clientela a ne transmite comenzile cât mai neîntârziat arătând totodată că în care ziar a cetit anunțul nostru.

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni de mașini este a lui

Kovács István

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS
str. Fröbel nr. 58 (casa proprie),
fabricant de trăsuri și autocaroserie
: furnisorul postelor reg. ung. și mehaniz-
milor militare.

Mare deposit permanent de totfelul de trăsuri și calese noi și folosite.
Atelier de reparatură. Ateliere de făurire, rotarie și de lustruit.
(Ko 536-30)

[Se 71-]

Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu
Hermannsplatz 8, etajul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

VAI!

Mă insoacă a furisista asta de tusă.

Pastilele de piept a lui EGGER

sunt cele mai bune și cu efect grabnic și sigur în
contra TUSEI, RĂCELEI, și FLEGMEI.

Au un gust foarte bun! Nu strică apetitul!

Cutie cu 1 și 2 coroane.

Cutie de probă cu 50 fil.

Se capătă la farmaci și droguerii.

VIVAT!

Pastilele de pept a lui Egger, căci în scurt timp m'au vindecat.

Magazinul principal și de desfacere: Dr. EGGER LEÓ și EGGER I. Budapest VI., Révai-u. 12 sz.

În ARAD se poate căpăta la următoarele farmacii: Berger Gyula, g. Földes Kelemen, Gécs László, Hajos Árpád, Hauer Lajos, Krebsz Géza, Kárpáti János, U. Kossuth Pál, Ring Lajos, Rozsnyai K. SzokolySándor, și Vojte Kálmán, apoi în drogeriile: Hanzu Nesztor, Török Andor és Társa, și Vojtek és Veisz. Se mai poate căpăta în: Gyorok, la farmacia, Másznyik Dániel, în Magyar Pécska la: Adler Gy. Lajos, în Pécska-Română la: Ioan Rocsin, în Simand la: Csiky Lukács, și în Szikszon: Füredi Eda.
(Le 412-26)

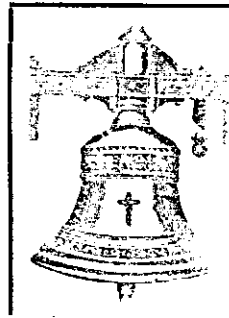
Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor :

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28. [Ho 5-]

Fondat la 1840.

∴ Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. ∴

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30 percente la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crosat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolv re neînsemnată.

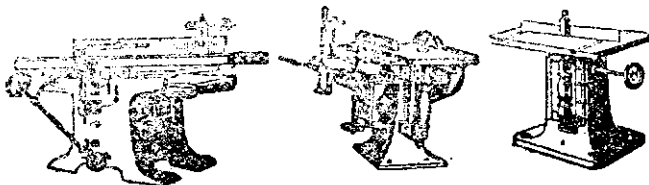
Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Orova Károly,

inginer-mechanic
diplomat.

Budapest, V., Kálmán-utca 24. —

Telefon 146-38.

Reprezentantul fabricii de lucrare a lemnului de specialitate:

TEICHERT & SOHN, LIEGNITZ.

SPECIALITĂȚI: Herestraie rapide și cu două tășuri instalare completă de herestraie cu aburi și uzine. Garnituri pentru tăiatul lemnului cu elevator sigur.

Mare deposit în mașini și unelte pentru lucrarea lemnului pe seama măsarilor și inginerilor!

Condițiunile favorabile de plată!

[O 43-]

Catalog trimis gratuit.

NOUȚATE!

NOUȚATE!

Cremă de VIORELE franceză, pentru față

are efect neîntreout.

După afirmațiile chimiștilor renumiți acesta e cel mai bun și mai nevătămător mijloc cosmetic pentru față. Întrebuițind această cremă de vioarele franceză, atât tinerii cât și vârstnicii capătă o față de-o frumusețe extraordinară, după o întrebuițare de 2-3 ori pielea feței se înviorază, se catifelează și primește o culoare albă trandafirică, dispar încrețiturile, sbârciturile, pistruiele (alunițele), petele și orice fel de sgrăbunțe. CREMA de VIOARELE franceză nu numai înfrumusețează fața, ci o și conservă și o scutește împotriva influențelor vremii, soarelui și a vântului. Crema de vioarele franceză se poate întrebuiț și ziua, pentru că pielea o absoarbe curând și nu scipește de ea, iar după întrebuițare nu mai e necesar a întrebuiț și pudră. O pregătește și se poate comanda cu poșta dela IVAGSKOVICS U. farmacia „Szent-János” NAGYKIKINDA, Un borcan Comande de 6 borcane expediarea se face franco. Tot acolo se poate comanda și alifa Dr. LEHMANN după rețeta lui Dr. Lehmann, un borcan 1 coroană. Să ne păzim de imitații și falsificațiuni!

P. T.

Aduc la cunoștință mult stim. Doamne că mi-au sosit în depozit cele mai noue pălării elegante de velour, catifea, plisă și de păslă (Filz). Recomand în atențiunea binevoitoare depositul meu de pălării asigurând de un serviciu conștient și foarte ieftin. Am în depozit și pălării de doliu.

Cu stimă: (L 526—)

Lázár Cz.

Salon de pălării pentru doamne

ARAD, piața Andrássy-tér.

Prețuri moderate.

EUGEN LIEBLICH

fotograf

Sibiu—Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

Execută toffelul de icoane artistice.

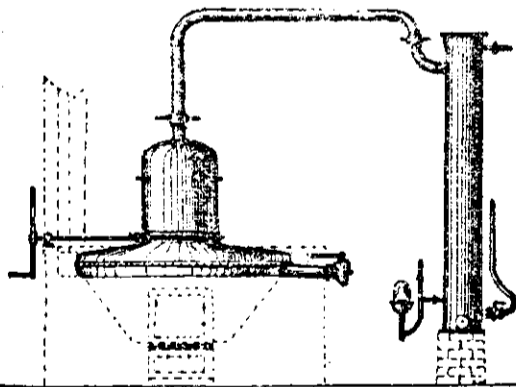
Plantinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografierea, copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe că atelierul acesta în privința mărimii este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios. Li 72—60

Cu oasiviri servesc.

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă
Ujpest Lőrincz-u. 7. (in casa proprie.)

Fabrică și livrează, în cea mai excelentă execuție: CAZANE de fier

rachie, precum și garnituri complete pentru fabrici chimice, fabrici de bere, alcool și rachie, mai departe vane de scaldat, — sobe pentru camere de baie, cazane și căldări cu vatră și în fine țevi de aramă roșie cu prețurile cele mai ieftine. Catalog trimis gratuit.

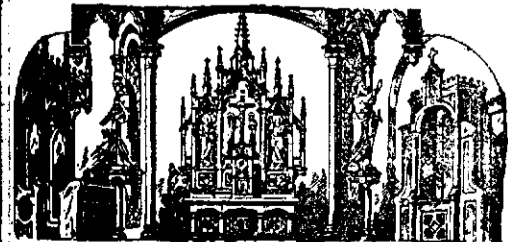

Bittenbinder József

sculptor și arhitect de altare

Temesvár—Erzsébetváros Hatyu utca 61
(casa proprie)

Face tot felul de mobilier de biserică, așa ca: Iconstase și altare, statui de piatră și lemn amvoane și scaune de spovedanie. Siciul Domnului, Grota Mariei de Lour, cristelnițe, icoane de stațiune, sculptură în relief sau pictură, străini, pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Prețurent, preliminar de spese și planuri gratuit. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

(Bi 43—52)

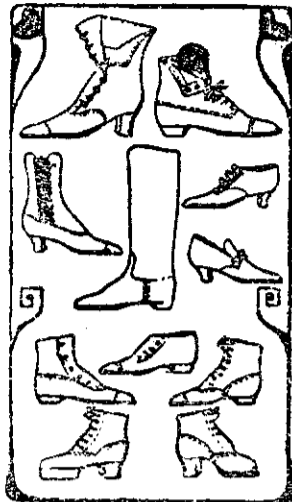
Weidner Jakab

(W—482)

Lugoj, strada Széchenyi nr. 8.

Telefon 87.

Prăvălie de pielării și acvizite pentru pantofari. Părți superioare la ghetă. Atelierul acesta de reparare rapidă se execută ghetă pentru domni, — femei și — copii precum și cioboate pentru soldați, după regulile militare. Cea mai ieftină — sursă — de cumpărat pentru pantofari. Părți superioare de ghetă după măsură sau model. Expediare cu poșta cea mai apropiată. La comenzile din provincie e destul a se trimite 1 gheată uzată.

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința on. prietini și cunoscuți, că am preluat marea ospătărie din piața târgului, unde se capătă vinuri curate de deal și mâncări gustoase. Totodată aduc la cunoștință, că sala mare a ospătăriei din pădurița orașului o dau eu prețuri moderate pentru baluri și nunți.

Roagă binevoitorul sprijin

NÉMET IGNÁCZ
proprietarul ospătăriilor
din pădurița orașului și din
— piața târgului. —

(N6 511—5)

INȘTIINȚARE.

Aduc la cunoștința on. public și a stimaților mei pretini, că am preluat

ospătăria „48” din Arad, str. Kossuth nr. 39

(Bo 512—10)

și o voi conduce singur mai departe. Vinuri excelente de podgorie, bere proaspătă, mâncări calde și reci, prețuri moderate, serviciu conștient. — Vipt lunar în local și acasă. Roagă binevoitorul sprijin, cu stimă:

Bózsa József ospătar.

ATENȚIUNE!

Aduc la cunoștința on. public și a on. mei clienți, că în

atelierul meu de croitorie
din ARAD, str. Hunyadi, nr. 3.

primesc spre executare toffelul de haine, uniforme pentru preoți, ofițeri și voluntari, precum și librete. Execuție elegantă, croiu modern. Experiențele îndelungate câștigate ca croitor la cele mai de seamă firme, precum și la firmele LEO FRANK și LUDOVIC. TOTH de INOKAI sunt o dovadă, că voi putea să satisfac tuturor pretențiunilor celor mai delicate.

Roagă binevoitorul sprijin:

Windt Iános,
croitor pentru bărbați

Vi 877—10

Vityi István

farmacie la „SALVATOR”
Pecica-maghiară (M.-Pécska).

OFERĂ ON. PUBLIC:

Picuri pentru dinți, mijloc excelent contra celor mai îndărmnice dureri de dinți . . .	—70 fil.
Pișcote pentru fiere, pentru adulți . . .	—30 „
Purgativ pentru fiere . . .	1—cor.
Delicatese purgative, 1 cutie . . .	1—
pentru limbrici . . .	—70 fil.
Apă pentru față, înalbește și catifelează pielea, a se freca față înainte de culcare . . .	—70 fil.
Cremă-Matild, cremă pentru față 1 teglă 70 fil. și cu 1 cor.	1—cor.
Pudră-Matild, în 3 culori	1—cor.
Praf „Lira”, mijloc excelent contra durerii de cap, în restimp de 3 minute încetează durerea de cap 1 dosă	—30 fil.
1 cutie cu 10 prafuri	c. 2'20 „
Otravă pentru grâu, mijloc excelent contra tăciunelui	2—cor.
Fluid contra scrântiturii, 1 dosă 1 cor. și . . .	2—cor.

Articlii excelenți de gumă; preservative pentru bărbați și femei. : Specialități de medicamente din patrie și străinătate, magazin de parfumerii franceze engleze și germane : :
(Te 525)

Nu e reclamă — ci realitate,

căci fiecare lucrează în interesul propriu, dacă orice trebuințe, și anume:

haine pentru femei, băr-

bați, băeți, fetițe, și pen-

tru copii, talii, jupoane,

halaturi și costume pen-

tru dame le cumpără dela

Magazinul Grünberger

Asortiment și pre-
turi fără concurență!

Cel mai bogat maga-
zin de mărfuri de lână.

SIBIU—NAGYSZEBEN strada C'snădiei Palatul comandan-
tului de corp.

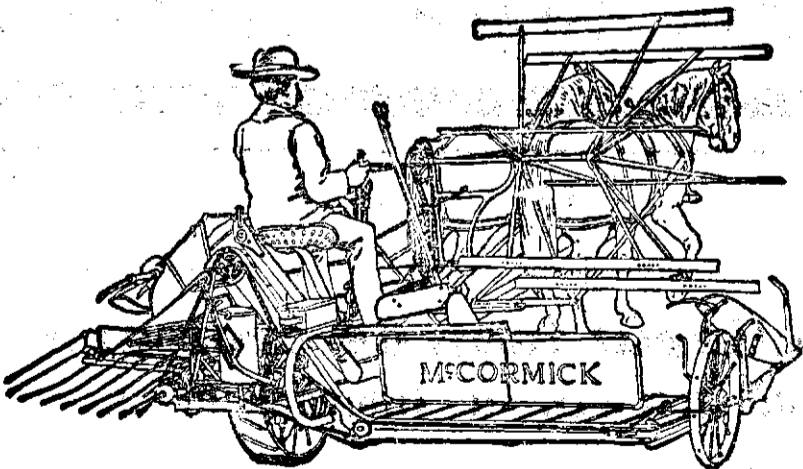
Filială în TIMIȘOARA (Temesvár) str. Princi-
pala (Fő-utca) vis-à-vis de farmacia IAHNER.
Gu 389—20

IOHANN KLEIN

BISERICA-ALBĂ str. Kloster nr. 10.

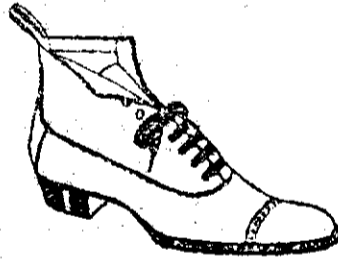
MĂESTRU LĂCĂTUȘ DE LUCRĂRI PENTRU ZIDIRI
ȘI DE ARTĂ DEPOZIT DE MAȘINI AGRICOLE.

Primește ori-ce lucrare de lăcătușerie artistică și pentru zidiri, precum și lucrarea și repararea de mașini. Instalator de apaducte. Atelier pentru repararea pompelor, a mașinilor cu benzină, motoare, mașini cu aburi și mașini agricole.
Precum și repararea de decimale.

La acele mașini cari nu se pot executa în atelierul meu, am luat reprezentanța și depozitul, mai multor fabrici, despre a căror fabricați ni-am convins în decursul anilor, că sunt neexceptionabile. Rog să se adreseze la bransa aceasta, — la mine, servind oricui și cu lămuriri. Lipire autogenă cu cea mai deplină garanță. Atelier special. Turnătorie de fier și oțel.
Ke 541—30

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima ca-
litate, cu marca Sa-
lamander, pentru
domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

Te 347—156 magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

bulev. Andrássy nr. 20

(Temesvár) Cetate-Belváros, Hunyadi-u. nr. 10.

KNUTH
BUDAPEST VII.

KÁROLY
GARAY-UTCA 6-10

Apaducte

Incălzire centrală
cu apă și aburi,
ventilatoare, aran-
jamente pentru fer-
bătoare cu aburi și spălător cu aburi,
pompe, closete

KNUTH KÁROLY Inginer și fabricant, liferantul de curte
al Al. Sale ces. și reg. arhiduc. Iosif.
BUDAPEST, VII. Garay-utca 6—10 sz.

(E. 268—20)

Armata greacă spre Salonic.

Atena. — Grecii continuă ofensiva contra orașului Salonic. O parte a armatei înaintea spre Monastir. Se pare, că trupele grecești înționează să se uniască cu armata sârbească și apoi împreună să silească rămășițele turcești dela Vardar să capituleze.

Nouă victorie muntegreană.

Cetinje. — Turcii au încercat să recucească Siroca-Goja, însă muntegrinii i-au respins. Turcii au avut pierderi însemnate. Șeful tribului Skreli a capitulat în fața generalului Martinovici: Comunicația Scutari și San-Giovanni di Medua este întreruptă.

Planul de luptă al muntegrenilor.

Podgorița. — După ocuparea orașului Scutari armata muntegreană va înainta spre Alessio, San-Giovanni, Durazzo și Groie. După ocuparea acestor puncte, Muntegru va formula pretenții asupra coastei albaneze.

Un cuirasat turcesc scufundat de greci.

Atena. — Un torpilor grecesc a pătruns pe nesimțite în jurul Salonic și a slobozit câteva focuri asupra cuirasatului turcesc „Pheth-I-Baland”. Cuirasatul turcesc s'a scufundat în mare. Vasul grecesc s'a reîntors nevătămat la Caterina.

*

Atena. — Grecii au ocupat insula Samothrace.

Declarațiile unul diplomat bulgar.

Moscova. — Ziarul „Ruskoe Slovo” publică o convorbire avută de corespondentul ei din Berlin cu un diplomat bulgar care-i spunea:

Trebuie să ne temem de cel dintâi foc dat de România care așteaptă numai ordinele Vienei, pentru ca să încolțească armatele bulgare pe la granițe sau să treacă granița rusească. Executați acest plan atârnă de reușita acțiunii balcanice și dela întvederea contelui Berchtold la San Giuliano. La caz că ministrul Berchtold va reuși să convingă Rusia pentru menținerea statului-quo în Balcani, atunci va interveni România și va declara război Rusiei.

Diplomatul spune că primul ministru francez Poincaré, cunoaște foarte bine acest plan al Austriei și României, și a avertizat pe Sassonow să se pregătească pentru ori ce evenimente.

Se va face confederația balcanică?

Viena. — Interviewat de un redactor al lui „Neues Wiener Journal”, Dr. Streit, ministrul Greciei la Viena, a declarat următoarele:

— Dacă ar fi ca puterile să facă o intervenție pentru încheierea păcii, dându-se statelor balcanice aliate satisfacția cuvenită, conform dreptății și conform izbânzilor ce au reperat pe câmpul de război, lucrul ar fi nimerit și cât se poate de realizabil. Firește, statele balcanice aliate ar merge mână în mână și n'ar primi decât o soluție care le-ar conveni tuturor deopotrivă. Ce hotărâre vor fi luat în această privință statele balcanice, nu știu încă. E prea de vreme pentru a se pronunța în această privință.

Despre planul unei mari federații balcanice, în care să intre cele patru state aliate, sub președinția regelui Gheorghe al Greciei știu numai din ziare. Oficial nu mi s'a comunicat nimic.

Încetarea războiului din Balcani e posibilă printr'o înțelegere a tuturor factorilor interesați în cauză. Și în momentul de față aceasta n'ar fi de loc imposibil.

Prințul Ghica în Muntegru.

Cattaro. — Prințul Ghica pretendentul tronului albanez, care a petrecut mai multe zile în Cattaro, și-a continuat drumul spre Cetinje. Prințul după cât se spune — vrea să câștige pe albanezi pentru cauza muntegrenilor.

Debandada în armata turcească.

Paris. — Corespondentul din Constantinopol al ziarului „Le Matin” a avut o convorbire cu un ministru turc care vorbindu-i despre demoralizarea armatei turcești, i-a spus următoarele:

Ce ni s'a întâmplat nouă nu mai are precedent în istoria imperiului otoman. Armata turcească n'a fost bătută, ci la vederea dușmanului aceasta a fost apucată de o spaimă indescriptibilă, care e o lovitură mult mai crudă, decât o luptă perdută. Statul major, a primit o mulțime de telegrame de pe câmpul de luptă, dar partea mai mare a acestora era indescriptibilă și din cauza aceasta nu s'au putut trimite ajutoare. Statul major nu putea să afle, din știrile primite, ce s'a întâmplat. Astfel în ziua cea dintâi a luptei dela Kirk-kilisse s'a primit știrea că cavaleria bulgară a intrat în oraș.

Din toate acestea reese că întreaga armată era într'o stare de complectă demoralizare. Un batalion turcesc a rupt-o de fugă, fără să fi văzut cel puțin dușmanul, și în aceeași vreme au început să fugă și trupele lui Azis bey. Ordinele comandantului suprem nu mai erau ascultate. Amenințările că va pleca singur contra dușmanului erau zadarnice căci nu-l mai asculta nimeni, deoarece toată lumea își pierduse capul, și armata o luase la fugă.

Un singur telegrafist a rămas pe câmpul de luptă, făcânduși datoria mai departe, când deodată firul telegrafic s'a întrerupt în mijlocul unei fraze, ca și cum ar fost cuprins și el de panică.

Intervenția marilor Puteri.

Viena. — În cercurile bine informate se asigură, că Poincaré a recercat deja puterile în privința intervenției în Balcani. Se pare, că puterile triplei antante au convenit deja asupra protecției potrivit, pe care-l vor trimite spre aprobare puterilor triplei alianțe.

*

Constantinopol. — Aproape toate organele presei turcești indeamnă guvernul să respingă ori ce intervenție a Europei spunând, unanim că: ori va trebui să învingem, ori... vom fi înfrinți definitiv!

Austria părăsită de aliatele ei?

Viena. — Din sursă diplomatică absolut sigură aflăm, că diplomația germană și italiană au început tratative cu guvernele din Viena și Petersburg pentru a stabili o înțelegere asupra modalității rezolvirii conflagrației.

Știrea aceasta are o importanță deosebită, căci se dovedește că informațiile asupra încercărilor de a se izola Austro-Ungaria sunt adevărate.

Germania este foarte nemulțumită că pentru a doua oră riscă să fie amestecată într'un război în care n'ar avea nici un interes direct ca să intre, ci ar fi numai târîtă de alianța ei cu împărăția habsburgică. Diplomația germană, pe de o parte intervine pe lângă guvernul din Viena, îndemnând la o politică de moderare față de evenimentele din Balcani și pe de altă parte ea a intervenit pe lângă guvernul din Petersburg, conducând astfel cu toată energia tratativele pentru o înțelegere care ar evita un conflict armat între Rusia și Austro-Ungaria.

Serbia și monarhia Austro-Ungară.

Belgrad. — În cercurile politice sârbești e foarte viu discutată relația în viitor a Serbiei cu monarhia Austro-Ungară, despre care aici după cum se vede nu și-au putut încă forma o idee clară. Așa se pare că între statele balcanice aliate decurg încă tratative referitor la pretențiile ce le vor ridica. Cercurile competente sârbești, par a fi contrare pretențiilor ultraiste și doresc o înțelegere pașnică cu Austro-Ungaria. La tot cazul e ca sigur că aliații din Balcani vor face un demers solidar și știrea din Paris, după care s'ar fi început tratative unilaterale nu corespunde adevărului. Ministrul de comerț al Serbiei publică în semioficialul bulgar „Mir” un comunicat în care se spun următoarele: Quadru-alianța a pornit război împotriva Turciei din motive economice și naționale. Motivul economic ne-a fost dorința de a câștiga un drum la mare, iar motivul național a fost situația sârbilor supuși Turciei. Oricât ne-am rugat de puteri, nu ne-a ajutat și astfel am fost constrânși a ne ajuta singuri. Cu terminarea războiului se va înșira la puterile europene o nouă putere: alianța balcanică.

După ce îi vom înfringe pe Turci, vom trata și vom încheia pace cu ei. Conferința europeană o respingem. Indată ce vom avea în mână Constantinopolul și Salonicul vom vedea ce va urma. Aliații din Balcani nu voiesc a da afară Europa din Balcani și îndeosebi cercurile guvernamentale din Belgrad au aprobat și au primit cu plăcere atitudinea Austro-Ungariei. Dar nu se poate trece cu vederea că azi e a se calcula în Serbia cu un nou factor: corpul ofițeresc sârbesc. Societățile „Mâna neagră” și „Salvatorii Patriei” au ajuns în urma decursului victorios al războiului la o poziție puternică de influență și astfel e posibil ca corpul ofițeresc să-și valideze părerile lui la locurile competente. La locurile competente se dorește însă o înțelegere pacinică și fără îndoială, că după ce va trece ferbințelea primelor victorii mai târziu va apuca cu putere o părere mai rațională.

Spionaj rusesc în România.

Huși. — Miercuri la orele 4 d. a. s'a observat un aeroplan deasupra județului Huși Aeroplanul care venea dinspre Rusia, a trecut prin Bunești, apucând în direcția Vaslui. Se crede că e un act de spionaj din partea Rusiei. Autoritățile au întreprins o anchetă.

Rusia se pregătește de război.

Petersburg. — „Utro-Rossi” anunță că ministrul de război a dat ordin pentru ca să nu se mai libereze pașapoarte pentru străinătate rezerviștilor din orice an sau contingent.

INFORMAȚIUNI

Arađ, 2 Noembrie 1912.

Un cuvânt al M. S. Francisc Iosif. — Corespondentul vienez al lui „Temps” telegrafiază ziarului din sursă autorizată, că monarhul nostru ar fi spus cu multă seriozitate unui membru din familia imperială că atâta vreme cât va mai trăi Majestatea Sa, Europa poate fi sigură că Austro-Ungaria nu se va aventura în nici un fel de război.

Pacifică declarațiune a împăratului a fost primită în toată Europa cu multă satisfacțiune.

Pentru fondul ziaristilor. „Gaz. Transilvaniei” a primit dela d. medic Dr. Pompiliu Nistor suma de 53 coroane, însoțită de următoarea scrisoare:

Onorată Redacțiune. Am onoarea și plăcerea a vă înmăna suma de 53 (cincizeci și trei) coroane, ce s'a adunat — la inițiativa nașilor Dna Aurelia Cutean și Ghiță Cutean, farmacist, — la cununia dlui Mircea Tomas cu dsoara Eugenia Gogonea, în Poiana Mărului, la hora miresei. Sume mai mari au dăruit dl Dr. Eugen Sâmpetean, nașii, mirele etc. — *Destinația darului este „Fondul ziaristilor”, unde vă rugăm să-i administrați.*

Primiți expresia deosebitei mele stime și considerații.

Din incredințarea nuntașilor:

Zărnești, 28/X 1912.

Dr. Pompiliu Nistor.

Adresăm nuntașilor cele mai profunde mulțumiri, iar mirilor le urăm multe zile fericite.

Aspectul economic al războiului din Balcani. Sub acest titlu putem ceti în ultimul număr al lui *Grande Revue*, un studiu foarte interesant al economistului francez Goblet. După ce vorbește în mod cât se poate de documentat de prosperarea economică a statelor din Balcani în anii din urmă, autorul ajunge la următoarea concluzie logică și justă:

„Războiul din zilele noastre este poate o greșală economică. Micile state cari începuseră să prospere așa de frumos, fie ele învingătoare sau învinse, vor ieși sărăcite din luptă. Dar se mai poate spune că ele au voit astfel ca să se poată desbăra odată de sarcina cheltuielilor militare. Ori cum ar fi, le urăm atât lor cât și

creditorilor lor, ca ele să facă cinste până la sfârșit iscăliturilor lor, căci, altfel, cu toate victoriile lor pe câmpul de bătae, n'ar putea să evite un dezastru economic, și douăzeci de ani de muncă ar fi pierdute pentru țările din Balcani”

Pomenind în treacăt și de România, economistul francez scrie:

„Nu poate fi vorba în acest studiu și de România care nu este angajată în criza actuală și care e considerată în afară de lumea din Balcani. Evoluțiunea economică română este cu toate acestea foarte asemănătoare aceleia din regatele balcanice, cu toate că în general mai regulată și mai repede decât a lor”.

Guy de Maupassant intim. — „La Grande Revue” din 25 Octombrie publică, ca articol de fond, un studiu documentat și pitoresc asupra marelui prozator francez cuprinzând și scrisori inedite de ale lui Guy de Maupassant. Studiul acesta a fost ordonat și redactat de colaboratorul nostru I. Adrian Corbul din Paris lucru pe care îl știu de altfel cetitorii acestui ziar, căci au putut citi, mai înainte ca studiul să fi apărut în marea revistă franceză, capitole detașate dintr'insul, cu amănunte absolut inedite și pe cari colaboratorul nostru ni le-a trimis pentru „Românul”, unde au și apărut la timp.

Se știe că aceste amintiri asupra autorului lui Bel-Ami sunt datorite unei doamne din înalta societate pariziană, care a fost mulți ani misterioasa iubită a ilustrului romancier. Toate ziarele mari și revistele literare din Franța s'au ocupat și urmează să se ocupe încă de studiul apărut în „La Grande Revue”, studiu care este cu drept cuvânt considerat ca un eveniment literar. Și într'adevăr, dacă Guy de Maupassant, este cel mai iubit și cel mai popular dintre scriitorii francezi, el este în același timp și cel mai puțin cunoscut de compatrioții săi, în ce privește viața sa sufletească și convingerile intime ale spiritului său. Este un fapt în deosebire cunoscută că între viața privată a nemuritorului povestitor și între curiozitatea contemporanilor săi, rezerva și discrețiunea lui Maupassant au înălțat un zid nepătruns. Cei mai buni prieteni ai săi nu l-au cunoscut decât în mod incomplet. Nici unul din ei nu a avut parte de cea mai mică confidență din parte-i. Puterea de a-și ascunde impresiile cele mai profunde, facultatea pe care o avea de a nu se lăsa nici odată surprins în intimitatea sa sufletească, obiectivitatea operei lui, au făcut din Maupassant una din cele mai nepătrunse figuri ale epocii lui. Se știe, că în timpul durerii sale sfârșit de viață, atunci când grozava nebunie întunecase acest creier lucid, marele scriitor încă n'a lăsat să-i scape nici cea mai mică spovedanie din bogatul și agitatul său trecut!

Acum doi ani ne pare, Francois, credinciosul valet al lui Maupassant a publicat un volum de amintiri asupra gloriosului său stăpân. Lumea literară și artistică din Franța l-a deschis și citit cu nerăbdarea și cu speranța de a cunoaște în sfârșit pe un Maupassant intim și degajat de convențiunile sociale, pe un Maupassant sgomotos, cu ideile și convingerile lui personale. Cu toții însă au fost deluzionați. Bunul și devotatul Francois nu și-a văzut stăpânul decât în manifestările lui exterioare și prin prizma sa de servitor credincios. Acest lucru l-a exprimat și critica franceză cu o perfectă unanimitate, când s'a ocupat de cârticica lui Francois.

Ei bine, în studiul apărut în „La Grande Revue” ni se infățișează în sfârșit un Maupassant intim, adevărat, personal. Ceeace n'a mărturisit nimănuia din sentimentele și convingerile lui, marele scriitor le-a mărturisit femeii pe care o iubea. Și anonimă doamnă s'a hotărât să facă cunoscut compatrioților ei, sufletul blând, generos, iubitor și profund al lui Guy de Maupassant. Sfinxul e în sfârșit explicat.

Iată de ce, amintirile ei pe care s'a hotărât numai cu multă greutate să le dea publicității și aceasta numai după neobositele insistențe ale dlui Adrian Corbul, iată de ce, spunem, amintirile ei au în momentul de față un așa de mare răsunet în lumea literară din Franța. Ele completează în mod fericit strălucita figură a nemuritorului romancier, atât de mult prețuit în literatura franceză ca și în literatura universală.

O petiție a dezertorilor din armata română. Dezertorii din armata română, cari se află închiși în țară, au adresat ministrului de război următoarea petițiune:

Să trăiți domnule ministru! Noi, oropșiți armatei române, cari într'un moment de uitare a datoriilor noastre ostășești am dezertat și acum ne lăspășim pedeapsa dată de superiorii noștri, venim supuși înaintea d-v. cu o rugăminte, în

care ne punem tot sufletul și toată speranța noastră.

Am auzit și noi de fapta bună pe care ați făcut-o, ordonând să nu se dea nici o pedeapsă dezertorilor români din Bulgaria, cari ar voi să se întoarcă în părăsita lor patrie. Ne bucurăm și noi, dezertorii rămași în țară, de actul de mărinimie pe care ați făcut nenorociților noștri camarazi, căci astfel vor putea să-și împlinescă datoria către patrie și să fie iarăș în mijlocul camarazilor și a familiei lor. — Dar și noi, dezertorii cari n'am avut inima să ne părăsim țara, venim înaintea d-v. cerându-vă aceeași generozitate și îndurare. Plecați-vă privirea și spre noi și scoateți-ne din închisorile în care ne vestejim, și unde mâncăm pâinea plină de căință a dezertorului. Ertați-ne și pe noi d-le ministru, și trimeteți-ne la corpurile noastre să ne facem datoria, căci nimeni dintre noi nu mai are acum altă dorință decât aceea de a fi un bun și ascultător soldat, căruija suferințele îndurate i-au fost destulă învățătură. Poate mâine va trebui să mergem și noi să ne luptăm pentru țara noastră și ne-ar dura și ne-ar umili adânc dacă pe câmpul de luptă și de moarte am fi trimiși din porțile închisorilor iar nu din casărmile noastre. Iertându-ne, dragostea noastră pentru armată, pentru superiorii noștri, pentru țara noastră, ar crește înzecit și vom fi cei dintâi să ne batem mai cu foc, gândindu-ne că greșiți am fost dar greșalele noastre iertate ne-au fost.

Judecată de dascăl ungar. În o ședință a comitetului reuniunii generale a învățătorilor din comitatul Cluj, a luat cuvântul și un „iscusit și largvăzător” Luhász Iozsef — numele-i demn de propunerea ce a făcut-o — făcând următoarea obiecțiune contra acelui plan ministerial, care dispune ca învățătorii să fie mai bine plătiți decât învățătoarele: În loc ca ministrul să facă deosebire între învățători și învățătoare, ar fi mai bine să deosebească — în ce privește plata, se înțelege — pe învățătorii școalelor maghiare de cei ai școalelor, cari nu au limba de propunere unguerească. Această aserțiune și-o documentează cu „halucinăția”, că în școlile confesionale din ținuturile naționalităților, prelegerile durează abia 6—7 luni; — nu cumva 6—7 săptămâni sau zile d-le Luhász! Se pare, că dascălii unguri idee n'au că și școlile confesionale sunt inspectionate și controlate de inspectorii regești. Am dori numai ca și învățătorii maghiari să se bucure, măcar în parte de controlul din partea inspectorilor al învățătorilor celor cu „6—7 luni de prelegeri”, căci atunci le-ar mai trece pofta de-a umbla după potcoave de cai morți.

Numerii lui Wilhelm I. Cu ocaziunea unui soirée diplomatic în Viena un diplomat poveste următoarele: Împăratul Wilhelm I chemă la sine odată pe o vrăjitoare, care apoi îl întrebăse când s'a născut. 1829 fu răspunsul împăratului. Vrăjitoarea îi ceru apoi să adauge perând acești — 1+8+2+9=20. — Adauge această sumă la anul nașterii — zise vrăjitoarea. 1829+20=1849. — Acesta e anul mării revoluții. — Să adaugem iarăș numerii acestui an 1+8+4+9=22. Adauge suma aceasta la acest an: 1849+22=1871. — Acesta e anul rebelului franco-german! Adăugând iarăș numerii acestui an 1+8+7+1=17. Și suma aceasta iarăș adausă la an: 1871+17=1888. — În acest an vei muri Majestate! — profetise vrăjitoarea. — Și ce va fi cu imperiul meu? — întrebă împăratul Wilhelm. — Adauge Majestate numerii acestui an din urmă — 1+8+8+8=25. — Și suma aceasta adauge-o la an. — 1888+25=1913. — În acest an va izbucni un înfricoșat războiu european, care va pustii și va schimba întreagă înfățișarea Europei — sună profetia vrăjitoarei.

Un fost ministru francez despre armata bulgară. Interviewat de un redactor al ziarului parizian *Excelsior*, d. Nessiny, fost ministru de război, care a făcut în 1904 o lungă excursiune prin Balcani, a declarat cele de mai jos.

„Soldații bulgari sunt admirabili ca rezistență și superior instruiți și antrenați. Treizeci de ani numai de regim european le-a fost în deajuns pentru a împrumuta metodele noastre și a le adapta calităților lor cari sunt extraordinare. Sentimentul național este împins la ei până la pasiune, și aceasta le-ar fi îndeajuns pentru a-i face invincibili. Dar armata lor pe care nu ezit

să o numesc cea mai frumoasă din Europa, e marcabilă prin disciplina și organizația ei. Dacă avea de susținut ciocnirea unui inamic puternic mi-ar plăcea mai bine să am ca alți 100.000 de bulgari decât ori-care altă armată europeană, ori cât de numeroasă ar fi ea!”

Un ziarist original. Noziere povestește „Le Temps” următoarea anecdotă de actualitate asupra corespondenților de război.

După câteva zile dela declararea războiului între ruși și japonezi, se prezentă în biroul unui ziar din Paris, un englez cam de 40—50 ani. Englezul ținu următorul discurs directorului de ziar:

— „Dat fiindcă a început războiul în Extremul-Orient, cred că un ziar ca al d-v., trebuie să fie foarte bine informat asupra acestui eveniment istoric. Eu am fost ofițer, sunt specialist în chestiuni militare, am un spirit aventuros, fără să mă laud, am un talent remarcabil să descopri sceneri de pe câmpul de războiu”.

Directorul obiectă următoarele:

— „Sunt încântat de cunoștința unui om ca d-ta. Dar, îmi permiteți o întrebare: în ce țară vă doriți să mergeți, rusească sau japoneză? Și ce onorariu doriți?”

Englezul răspunse:

— „Mă duc și la ruși, și la japonezi...”

În ce privește onorariul, eu sunt foarte modest. M'as mulțami cu 1000 lei lunar...”

Directorul se uită mirat la englez și credea că are a face cu un nebun încercă deodată să ia cu binisorul, încercând totdeodată să-l întrebe cam cum ar putea el să participe în același timp și la operațiunile armatei rusești și la operațiunile armatei japoneze și cum ar putea face cheltuielilor sale numai cu 1000 lei lunar... Englezul surise și pe un ton calm expuse planul său de corespondent de războiu în campania în modul următor:

— „Primul articol va fi foarte mișcător.

Subiectul va fi acesta:

Despărțirea mea duiosă de mama mea, nevesta mea, de copii și prietenii mei. Vă voi povesti câteva clișee care vor reprezenta despărțirea mea de familie și prieteni, suirea mea în Extremul de Nord... Apoi, mă voi retrage la o vilă în apropierea... Parisului cu familia mea și voi scrie retras cât va ține războiul. De acolo, vă voi trimite articole zilnice relative la bătăliile care se vor avea loc, la organizarea armatei japoneze, și a celei rusești, vă voi povesti aventuri interesante, scene de bravură etc. În ce privește fotografiile, voi „aranja” câteva lupte, asalturi, etc.”

Să credeți, dle director, a încheiat englezul, că voi face serviciul ziarului mai bine decât mă voi face corespondent pe câmpul de război. Cetitorii vor fi încântați și d-v. nu mai puțin. Iată pentru ce mă pot deplasa în Extremul-Orient cu... 1000 lei lunar...”

Noziere nu ne spune dacă englezul a fost sau nu angajat corespondent pe câmpul de războiu...

Omor misterios. Judele de investigație al tribunalului din Brașov anchetează de câteva zile un misterios caz de omor: Cu vre-o trei luni mai înainte a dispărut din comuna Moeșău de jos țaranul Ioan Duicu. Această dispariție a fost într-o dată uitării — sub motiv că dispărutul a trecut în România — iar soția lui încheiase legături casnice nelegitime cu țaranul George Edu. Ei aveau dese întâlniri cu un individ din comună Nicolae Arișanu, care nu se prea bucura de un nume bun. Faptul acesta a stârnit nedumeriri în cercul rudenilor și cunoșcutilor dispărutului, cari începeau a presupune, că e vorba de un omor, și că dispărutul ar fi îngropat în grădina din dosul casei lui. Pe baza acestora, a pornit cercetări jandarmeria și în câteva zile satul întreg a fost plin de veste, că Ioan Duicu nu plecase în România, ci că el ar fi victima relațiilor de dragoste secrete între soția sa necredincioasă și amantul ei. Ca unealtă a omorului a fost folosit Arișanu, căruija, plăindu-l, i-au astupat gura. Acum toți eroii acestei drame: soacra și soția decedatului, amantul ei și Arișanu sunt închiși la tribunalul din Brașov. Probabil, că în urma investigațiilor cari vor dura mult timp, numai în sesiunea viitoare din primăvară se va ține pertractarea.

Ultima oră

Prima victorie turcească?

Paris. — Agenția Havas anunță: Nazim pașa, generalisimul armatei turcești a telegrafiat la Constantinopol următoarea știre:

De ieri aripa dreaptă a armatei noastre înaintează spre nordvest. Armata lui Mahmud Muktar a bătut pe bulgari și a cucerit numeroase tunuri și munițiuni. Am dat ordin tuturor corpurilor de armată, să ia ofensiva și să meargă înainte.

Constantinopol. — (Oficial). La orele 3 d. a. Nazim pașa a telegrafiat la Constantinopol următoarea știre: *Am recucerit Bunar-Hisar și am impresurat trupele bulgare în regiunea dela Bunar-Hisar.*

Înaintarea armatei bulgare.

Viena. — „Reichspost” primește dela correspondentul său din cartierul bulgar următoarea știre: Bulgarii urmăresc încontinuu trupele turcești cari se retrag în grabă spre Ciorlu. Bulgarii intenționează să zădărnicească retragerea trupelor turcești în pozițiunile întărite Ciatuldja și nădăjduiesc că vor putea nimici întreagă armata turcească dela ost.

Lupte sângeroase la Adrianopol.

Viena. — „Reichspost” primește dela trimisul său știrea, că între armata bulgară și turcească dela Adrianopol a avut loc o luptă foarte crâncenă și sângeroasă, care a durat de dimineața până seara târziu. După mari pierderi ambele armate s'au retras. Aceasta a fost cea mai sângeroasă luptă în jurul Adrianopolului. Armata bulgară în curând va primi întărituri sârbești. Două divizii de artilerie sârbească grăbesc spre Adrianopol. După sosirea acestor ajutoare bulgarii imediat vor începe bombardarea.

Turcii vor preda orașul Salonic?

Londra. — Ziarele de aici au primit știri, că garnizoana turcească a început să evacueze forturile dela Salonic. Comandamentul turcesc ar fi hotărât, anume, să predea orașul Salonic iar trupele de aci să le trimită la armata de ost, care se sforțează din toate puterile să dea o luptă decisivă în contra Bulgarilor.

Flota engleză în fața Salonicului?

Constantinopol. — Un ziar turcesc primește știrea din Salonic, că o întreagă flotilă engleză a apărut la hotar.

Artilerişti din Oradea-mare spre Bosnia.

Oradea-mare. — Din stațiunea dela Oradea-mare au plecat 10 vagoane de artilerişti cu tunuri și armament complet în Bosnia. Trupele au fost puse sub conducerea a doi ofițeri.

Descoperirea senzațională a unui pact secret.

Londra. — Fostul consul al Serbiei la Londra Mijatevici publică în „Daily Telegraph” o destăinuire senzațională cu privire la o înțelegere secretă ce a existat între Austro-Ungaria și Serbia. Mijatevici afirmă că pactul acesta datează încă din 1881. Monarhia recunoaște pretențiunile Serbiei cu privire la vilaetul Kosovo și la ținuturile din preajma râului Vardar și se obligă totodată a sprijini după putință interesele Serbiei la o conferență internațională chemată să reguleze chestiunea balcanică. Mijatevici mai spune că pe când era el ministru de culte, a cerut ca monarhia să recunoască fără condițiune dreptul Serbiei și asupra Salonicului. Cererea i-s'a refuzat însă, pe motivul că orașul Salonic e destinat Greciei. — Pactul acesta a fost de repetiție ori renouit și înainte cu 10 ani el exista încă. După aceste precedente, încheie articolul, e neexplicabil cum Austro-Ungaria vine acum să împiedice pe Sârbi în lupta ce o duc pentru câștigarea unor drepturi de mult recunoscute ei.

Mișcările trupelor grecești.

Atena. — Populațiunea orașului Nlausta care are 10.000 de locuitori a alungat autoritățile turcești și a trimis știre moștenitorului de tron al Greciei că-i pune la dispozițiune, pe fiecare zi 25 de mii de pâni pentru trebuințele armatei grecești.

Atena. — Generalul Sopundsakis a trimis guvernului grecesc următoarea depeșă:

Trupele noastre s'au ciocnit cu cele turcești în apropierea orașului Anoghi. Turcii au ocupat înălțimile, totuși poziția trupelor noastre e mai favorabilă.

PAGINI RASLEȚE.

Iubirea mea.

Iubirea mea incontestabil,
E dintre cele colosale...
Cu ea îmi dăruiu creditorii,
Când salutând, își văd de cale...

Iubirea mea incontestabil
E, cum n'a fost, nici n'o să fie...
I-o dau bacș ș, când țalu 'n carte,
Inseamnă mica datorie.

Tache Capuținer.

—0—

Soartea mea.

Am scris poeme scilpitoare
Ca Byron sumbrul pesimist
Am scris în rând cu dl Chendi
Și-am fost chiar și poporanist.

Dar cioclii lumii literare
Toți îmi spuneau, că n'am talent,
Deci, singora salvare-mi este
Să scriu în genul decadent

Vagabondul din Ecbatana.

—0—

Contrast.

În lumea mea imaginară,
Pe mare trec corăbii pline...
Toate cu bulgări mari de aur...
Și toată ah! să țin de mine.

În lumea mea imaginară
Toate comorile mă 'mbie...
Dară pe globul vast de tină
Cinez cafea — pe datorie...

Tache Capuținer.

—0—

În somn.

Aveam oglinzi venețiene
Aveam comori, cununi de laur...
Ședeam comod într'o odaie
Sub candelabre mari de aur.

Și lângă mine sta princesa
Ce mi-o 'mbiase de mireasă...
Dar brusc un glas îmi taie visul...
Eram în tren — pe-a treia clasă...

Tănase Pesimistu.

—0—

Modernă.

Accesul rozelor senzații
Mi-anunță vremuri de furtună...
Mi-e sufletul Balcan în flacări...
Deci Bucurie, noapte bună!!

În duiosii și în himere
Am fost cadână adormită,
Dar în revoltele-mi barbare
Voi fi mai strășnic ca Nichită!

Pe gama rozelor senzații
Prelude-un cântec de furtună...
Mi-e sufletul Balcan în flacări,
Deci Bucurie, noapte bună!

Abdulah.

—0—

Sunt simbolist.

Sunt simbolist și cânt Parisul,
Ca și măestrii franțuz-ești,
Deși eu nu-l văzui în viața-mi
Și n'am fost nici la București,

Eu nu știu zice 'n franțuzește,
Decât „Bon jour”, „la rose est rouge”,
Dar am bun simț, că-mi făcui școala
În sucursala dela Cluj.

Spleenschl.

Bibliografie.

Au apărut:

Ion Agârbiceanu: Schițe și pocestiri. Volumul are peste 300 de pagini și cuprinde cele mai alese bucăți literare din întreg scrisul dlui Ion Agârbiceanu. Prețul unui volum e cor. 2.— plus 20 bani porto. Se poate comanda la „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie — Szászváros.

Liviu Rebreanu: Frământări, un frumos volum de nuvele, în care tânărul scriitor ardelean dovedește un bogat talent și o fină pătrundere a sufletului omenesc, prinzând în tablouri pline de viață caractere, cari te zguduie și te mișcă adânc. — Prețul unui volum e cor. 1.50, plus 10 bani porto. Volumul a apărut în editura „Librăriei Naționale” S. Bornemisa din Orăștie — Szászváros.

Institutul pedagogic gr. or. rom. din Arad. D. Dr. Teodor Botiș și Dr. Avram Sădean profesori a cor. 2.—

De vânzare la Librăria „Tribuna”, Arad.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Dlul E. M. în B. Vă rugăm să ne comunicați numele întreg, căci altcum nu putem face nici o ispravă.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Pianuri excelente, pianine și harmoniu

cu prețuri ieftine se vând la

FARKASHÁZI și BIRO magazin de piano
BUDAPESTA, Váci-körút nr. 12.

Condițiuni favorabile de plătire. Schimburi de piano vești
[E 369—20]

MED. UNIV.

DR. CORNELIU DĂRĂMUȘ,
SPECIALIST ÎN BOALE DE FEMEI ȘI
SPECIALIST ÎN MORBURI DE DINȚI

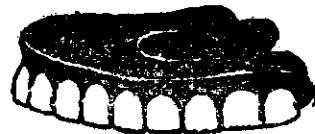
ALBA-IULIA (PIAȚĂ).
ORDINEAZĂ: dela 8—10 pen-
tru boale de femei. Dela 2—5
pentru morburî de dinți. —
(Da 537—20)

NAGY JENÓ,

specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ—KOLOZSVÁR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate, pe lângă
garanță de zece ani. (97—120)

La librăria și tipografia Ier. Preda, Făgăraș se primește momentan

o calfă de librar.

Cunoașterea limbii maghiare condiție.
(Pe 542—3)

Creme pentru față, pudre

săpunuri, parfumerii etc. de vânzare — mare asortiment — la drogheria și parfumeria **Török Andor és T-sa**, Arad Fő-tér.
(To 518)

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Pichler Sándor**, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1.
(Pi 307—100)

Aviz.

Avem onoare a aviza mult onorații noștri mușterii cât și onoratul public, căci în magazinul nostru de ghetete se poate cumpăra totfelul de ghetete după moda cea mai nouă pentru domni, dame și copii cu cele mai modeste prețuri. Toate ghetetele sunt fabricatul nostru propriu de mână, din cel mai bun material.

Vă rugăm a încerca și vă veți convinge.

Cu stimă:

A 521—25
Asociațiunea pantofarilor
(Aradi Czipészek Termelő Szövetkezete)
ARAD, Szabadság-tér n-rul 14 „La cizma roșie”.
IUSTIN OLARIU, director executiv.

(Ba 116—280)
Gustați
Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”.

P. T.

Viticultori și proprietari!

Grăbiți a procura altoi din cele mai alese soiuri de vin alb, roșu și negru; struguri desert, de masă, urcătoare pentru locuință și ville. Exquisite de rară specialitate — dela pepinăria cea mai vestită din Ungaria și străinătate: **IOSIF MOLNÁR** în Értarcsa, p. u. loco (com. Bihar) Ungaria. Catalogul cel mai nou la dorință se trimite gratis și francat. Altoii, Delaware, vițale, portaltoii cu și fără rădăcini toate productul nostru. **Iosif Molnár** mare proprietar și pepinierist în ÉRTARCSA, p. u. loco (com. Bihar) Ungaria.
[Bo 417—10]

Medicul orășenesc districtual

Dr. Arnold Hecht

și-a mutat locuința în str.
Batthyányi nr. 17/a I etaj
(în colțul străzii Kossuth).

ORDINEAZĂ: dimineața dela orele 7½—8½ și după amiază dela orele 2—3. Telefon: 536.

(He 540—3)

sunt cele mai bune și mai
precise oroloage.

Se capătă la toți ceasornicarii
mai de seamă. (Du 345—12)

S'a deschis

hala de vânzare de cartofi de Nyiregyháza.

Cartofi vertabili de Nyiregyháza de vânzare exclusiv la

SPIELMANN ALBERT, Arad
str. Karolina, nr. 5. (în curte spre dreapta)
Vânzare în mic și mare, prețuri foarte ieftine.
(S 519)

Dr. Gara Ármin

și-a mutat

cancelaria advocațională

din piața Libertății (Szabadság-tér) 9
în bulev. Andrássy nr. 23—24.
(Palatul Neumann).

(Ga 543—3)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat!!

Am onoare a aduce la cunoștință on. public din Arad și provincie, că în atelierul propriu țin cele mai moderne pentru bărbați, — femei și copii. **ghete** Principiul meu este: ghetetele din magazinul să fie pregătite din materialul cel mai bun. Ghetete de fabrică nu țin deloc în depozit. Execuție după măsură, cu prețuri ieftine. La comenzile din provincie e suficient a se trimite desenul piciorului. Rog on. public să se convingă despre execuția elegantă, durabilitatea și ieftinătatea ghetelor executate în atelierul meu.

Roagă binevoitorul sprijin:

Gara Miklós atelier de ghetete pentru domni și femei

ARAD, strada Hunyadi n-rul 3.

Schimbare de hotel.

Am onoare a aduce la cunoștință on. public. precum și cunoșcitorilor prietenilor, că am cumpărat

Hotelul—Savoy și restaurantul

din Budapesta, VIII. bulev. Iózsef nr. 16

Săli speciale pentru bancheturi și nunți. Seara concertează orchestra lui Kurina Simi. Roagă binevoitorul sprijin.

Szabó Tivadar, proprietar.

Directorul hotelului „Stefania”, și a cafenelei „Quarnero”, din Abbazia și proprietarul cafenelei „Simplon”.

(E 383—10)

WEISZ RÓZA

salon de pălării pentru dame,
Arad, str. Deák Ferenc 2.

Am onoare a aduce la cunoștință on. dame, că m'am reînțors din călătoria mea făcută la Viena, de unde mi-am asortat salonul cu cele mai noi

modeluri de pălării pentru dame, — velour și plisă.

Pălării de doliu și transformări se execută în 24 ore.
(Ve 408—10)

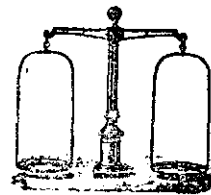
Dacă voți să faceți mare economie în bani

atunci necondiționat să cercetați noul magazin restaurat de halne pentru bărbați, băeți și copii a lui

Korányi Jenő, Arad,
Szabadság-tér.

Tot aici se află asortiment foarte bogat de tot felul de ghetete, pălării și artelii de modă pentru bărbați. Prețuri foarte ieftine.

Grăbiți a vă folosi de acest
prilej rar!
(Ko 496—10)

În lucrătoria electrotehnică și mecanică și institutul concesionat de autorități de instalări electrice.

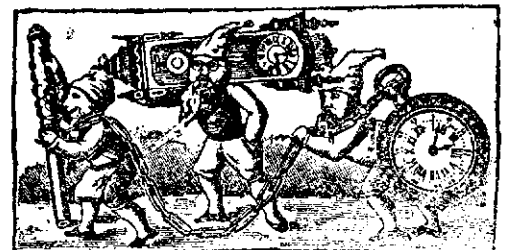
ALFRED POLATSCHIK
Budapest V, str. Nagymező utca 64.

Se lucră: tot felul de instrumente chimice-fizice, monometre și execuția crevetelor. Cântare de precizie pentru farmaciști, drogerii și aurari. Instalări de lumină și soner (clopoțele) electrice, telefon de casă pe pe lângă prețurile cele mai ieftine.

(Po 78—30)

Gratis

nu, dar pentru prețuri foarte ieftine poți să cumperi cele mai bune oroloage, oroloage cu pendul, de părete și deșteptătoare precum și bijuterii de aur argint și artelii optice

STROBL JOZSEF

ceasornicar și givvaergiu

LUGOJ, strada Bonnaz numărul
Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanță. (S 368—)

In atenția pomicultorilor!

Ofer altol de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiu de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez

Sava T. Kojdić,

K 500) mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Sanatorul - Liget

a lui Dr. JAKAB

BUDAPESTA, VI., Nagy János-u. 47.
(Városliget).

Loc de vindecare diag"ostic pentru diabeti, pentru suferinzi de rinichi, stomac și intestine. Secții pentru boale de nervi și intestine, cure de îngrășare și slabire.

Cea mai modernă idroterapie, Inhalator, radiumemanator, sistem Zander și gimnastică suedeză.

Prospecte se trimit.

TELEFON: 106-00.

(E 450-13)

Picăturile de stomac a lui Brády

prevăzute cu marca de scutire S. Măria de Mariacell pe cari poporul le numește »Picături de Mariacell, pentru stomac«, de 20 de ani s'au întrebuintat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru orice casă. — Picăturile acestea au efect neîntrecut la iregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere de stomac, incuiera scaunului, — circuiuri de cap și stomac; greață, amețală, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbănire, etc.

Se capătă în fiecare farmacie. — O sticlă mare Cor. 1.60, sticlă mică 90 fil., 6 sticle cor. 5.40, 3 sticle mari cor. 4.70. Pentru trimiterea înainte a sumei trimite franco: BRÁDY K. farmacie la »Regele Ungariei« în VIENA, 1 Fleischmarkt 2, Depot 5.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care reprezintă pe Sf. Maria de Mariaceli, la împachetarea roșie și la subsciere, care este copia chipului de pe latură și se resping-ți orice imitație. (Le 6')

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încunoștiințez pe on. public, că **in bransa arhitectonică** execut tot felul de întreprinderi, transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor.

Cu planuri și bugete servesc cu prețuri cât se poate de moderate. Comande primesc atât în loc, cât și în provincie. Rugând sprijinul on. public român semnez

Cu stimă
Teodor Cioban.

(Co 105-50)

Mme **B. GOLDSTEIN**
Brașov, str. Kloster 33.
„Prima fabrică de corsete din Brașov”

Execută și expediază orice artelii în bransa aceasta. — Rog să cereți prețurent — ilustrat.

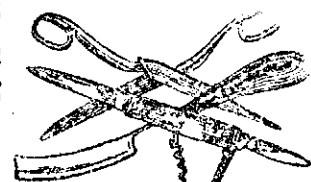
Go [262-53]

CORSETT CHIC

JOAN TEJNOR

Timișoara-Fabric, Andrásy-u. 18.

Recomând numai fabricate de clasa primă ca: **cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfece de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se efectuează prin oameni esperți Ciorapi de gumă, specialist pentru mâni artistice picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri reparaturi, nichelări se efectuează garanție de oameni esperți.**

SANATORUL JÁNOS

: obstetrică :
și gynecologie

o o o

Profesor: Dr. BÄCKER JOZSEF. — Medic-șef: Dr. TOTH GEDEON.

BUDAPEST, Városmajor-utca.

GHEORGHE SZÖCS

:: CROITOR CIVIL ȘI MILITAR ::

BRAȘOV,
Strada Mihael Weiss nr. 10.
[Casa proprie].

Deposit de cele mai nouă stoffe indigene și din străinătate — Serviciu prompt: Prețuri solide!

Voți să cumpărați haine și pardesiuri ieftine?

Dacă da, atunci să cereți magazinul de haine pentru bărbați, băieți și copii a lui

MOSKOVITZ IZIDOR

ARAD, strada Asztalos Sándor nr. 10.
(VIS-À-VIS DE FARMACIA RIG),

unde se află mare asortiment de haine elegante. Serviciu conștiințios. Prețuri ieftine. (Mo 495-5)

GHEORGHE CIOROGARIU

MĂESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
(Casa proprie).

(Ci 217-120)

Își recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Întreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucruri pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu prețuri moderate. : : :

BĂRBAȚII DEBILI

își recâștigă puterea bărbătească pierdută, dacă întrebuintează

tabletele „Neosan”

Brevetate și scutite prin lege.

Remediul probat și sigur contra debilității bărbătești, contra impotenței și pentru păstrarea puterii bărbătești până la cele mai înaintate bătrânețe.

Nu strică stomacul și pestetot n'are nici un efect stricacios.

O cutie cu 20 pilule 4 coroane 50 fileri. Se trimite cu ramburs în modul cel mai discret. Depozit principal pentru Austria și Ungaria

Farmacia lui HUGO ÖRKÉNY
Budapesta VII., Thököly út 28. Depot 115 (Le 516-5)

Asortiment colosal
mașini de cusut, fonografe, bicicleto și plăci pe lângă

— plătiri în rate favorabile! —
ATELIER DE REPARATURI!

KELEMEN SAMU
Seghedin (Szeged) str. Oroszlán.

Atelier special pentru repararea mașinilor de scris.
Catalog de prețuri gratis și franco.
(Go 544-10)

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și provincie, că după o lungă călătorie de studii în Viena în institutul de artă KOZEL, fotograf de curte : :

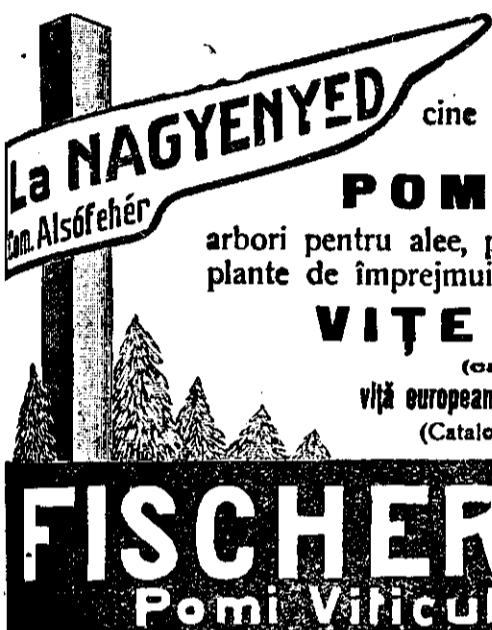
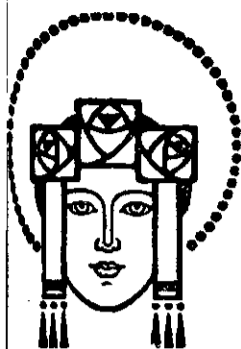
ATELIERUL FOTOGRAFIC

din MEDIAS, bulev. Pieței nr. 14—15, l-am aranjat conform cerințelor moderne, cu cele mai noi aparate fotografice; totodată mi-am angajat și un conducător expert pentru atelier. În urma acestora sunt în plăcuta pozițiune a sat sfice tuturor pretențiunilor onor. public. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt

Cu deosebită stimă:

IDA GUGGENBERGER.

(Gu 466)

să se adreseze,

cine dorește a și procura varietăți autentice de

POMI RODITORI

arbori pentru alee, plante de ornament conifere
plante de împrejmuț, fructe cu boabe, puieti, etc

VIȚE ALTOITE

(calitate superioară)

viță europeană și americană cu și fără rădăcini

(Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER & Co.
Pomi Viticultura

(B-419)

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aceasta, cum sunt dureri de dinți, sgârçiuiri, arsuri, apăsare, în stomac, iritație de vomare, greață, răgăiel, etc. folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fileri; o duzină 4 coroane
80 fileri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.
A R A D.

(Ro 227—104)

Vânzare ocazională!

Prețuri foarte ieftine!

Magazin de dantele Arad, str. Asztalos Sándor 4.

Nu dați ascultare reclamelor răsunătoare, fiindcă este în interesul d-voastre să cumpărați mărfuri bune și ieftine

Se vor pune în vânzare următoarele mărfuri ieftine:

Dantele dela 2 fil.	Năfrâmi de buzunar de batist pentru femei 20 fil.	Cămeși albe din șifon „R” pentru bărbați 1.98 cor.
Țesături de dantele dela 50 fil.	Tricouri de vară pentru copii 50 fil.	Cămeși de noapte din șifon R. 2.60 cor.
Gulere de dantele în orice fason.	Batist pentru scutirea corsetului 60 fil.	Pantaloni albi, croi francez, Köpper I, 2.80 cor.
Decoruri pentru haine, în orice execuție.	Jupoane de lister și clot cu crețele duble 3 coroane.	Gulere pentru bărbați, calit. I. 30 și 12 fil.
Cordele late, în orice culoare, 1 m. 60 fil.	Jupoane de mătășă taft în orice culoare c. 7.	Mașete pentru bărbați „ ” 40 fil.
Ciorapi de mătășă, mouslin în orice culoare, cor. 1.10.	Talii de mătășă 6 cor.	Bretele în orice culoare 70 fil.
Ciorapi ordinari pentru femei 3 păr. cor. 1.—	Talii de batist cor. 2.40 fil.	Cravate de mătășă p. bărbați 30 fil.
Ciorapi flour calit. I. 3 păr. cor. 2.40.	Halaturi de delin, execuție frumoasă 6—6.50 coroane.	Ploiore pentru bărbați și dame 2.80 cor.
Ciorapi cu vârgi pt. bărbați 3 păr. cor. 1.20	Cămeși pentru femei din șifon „R”. 1.60 cor.	Abitur fine pentru femei, acoperitoare de dantele pentru porturi, stori, draperii, covoare, linoleu.
Ciorapi pentru băieți, în orice mărime dela 30 fil.	Pantaloni pentru femei din șifon „R” 1.80 „	Măta-uri taft și messalin, dantele și țesături de dantele, asortiment foarte bogat. Madeire brodate, corsete Reform etc. etc.
Ciorapi de mătășă pentru femei 4 cor.	Cămeși de zefir pentru turiști, execuție elegantă 2.60 cor.	
Mănuși de ață 40 fil.	Cămeși de zefir fără guler 2.80 cor.	
Mănuși lungi de mătășă 3 cor.		
Mănuși de piele glacé lungi cor. 3.60 fil.		

==== Rugăm să vă convingeți fără obligamentul de a cumpăra. ====

Prețuri ieftine!**Telefon: 932.**

(G. 204)

Cu stimă: Magazinul de dantele (Csipkeáruház).

Atențiune! Mare asortiment de Madeira.

Mare asortiment de dantele și țesături de dantele.

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Bobalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și dezvoltăți la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiie care viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna”

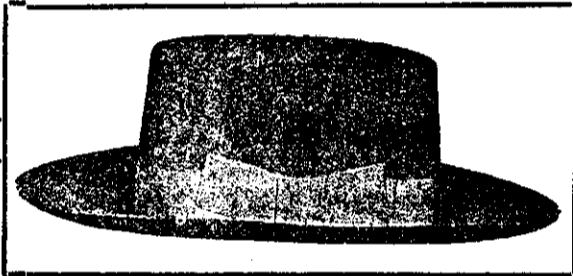
(A 539)

Bábolna (u. p. Szászváros).

Dénes și Goldmann

prăvălie de modă pentru bărbați

Timișoara — Cetate (Temesvár—Belváros) strada Hunyadi.

Oferă excelentele și elegantele sale mărfuri de modă pentru bărbați. Albituri după măsură.

Prețuri fixe.

De 357 15

Telefon: 13—40

Deschidere de prăvălie pentru mode de dame.

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. publicului din Lugoj și jur, că mi-am deschis zilele trecute un:

Magazin pentru mode de dame

manufactură și mărunțișuri pentru croitori

LUGOJ în casa Schieszler, colțul str. Bonnaz și Szende.

În urma bogatelor experiențe și cunoștințe câștigate în această branșă în magazinele cele mai distinse din nenumăratele centre mari, precum și în urma legăturilor mele cu firmele și fabricile mari, sunt în plăcută poziție, să satisfac cele mai rafinate gusturi.

În nădejdea că P. T. public îmi va acorda tot sprijinul

semnez cu stimă:

[Se 364—30]

George Ștefani.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garantare dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj—Kolozsvár, Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plătire în rate.

— Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«. —

Are în depozit pian: Schiedmayer, Bösendorfer Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössel.

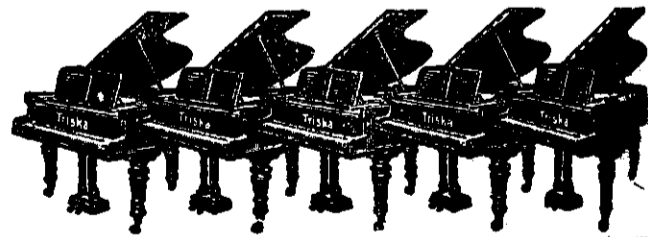
Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efectuește reparaturile cele mai gingașe și acordă cu acurateță.

[Ti 22]

10 ani garanță
și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

Prăvălie nouă!

PINTEA și KLEIN

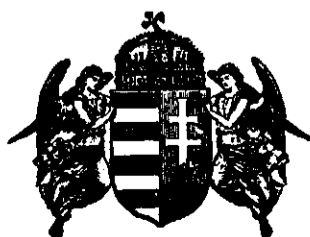
MAGAZIN DE GHETE, PĂLĂRII ȘI MODĂ PENTRU DOMNI s'a deschis în

ARAD, strada Deák Ferencz n-rul 4. Vis-à-vis de Librăria „Disciplină”

(Pi 840—62)

NEUMANN M.

croitor pentru haine de bărbați
furnizor al curții reg. și imp.

Magazin de haine pentru bărbați
:: pentru copii și pentru femei

ARAD

Ne 302

Mărfuri excelente.

Despărțământ special pentru comenzi după comandă